

”RAUHALLINEN PAIKKA, MISSÄ MOPOT EI HÄIRITSE MUITA”

Mopopajan perustaminen – mitä on otettava huomioon?

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Sosionomi (AMK)

Kevät 2023

Iida Heinonen

Sosionomi (AMK)

Tekijä Iida Heinonen

Työn nimi ”Rauhallinen paikka, missä mopot ei häiritse muita” Mopopajan perustaminen
– mitä on otettava huomioon?

Ohjaaja Liisa Harakkamäki

Tiivistelmä

Vuosi 2023

Opinnäytetyössä tutkittiin moottoripajojen toimintaa sekä sitä, mitä Pirkkalassa asuvat nuoret haluavat mopopajalta. Pirkkalassa ei ole mopopajaa, jota nuoret ovat toivoneet. Opinnäytetyön tilaajana toimi Pirkkalan kunnan nuorisopalvelut. Tuloksena tilaaja sai oppaan, jossa kuvataan, mitä muut moottoripajat näkevät tarpeellisena mopopajan perustamisessa ja mitä nuoret toivovat mopopajalta.

Tietoperustassa tarkasteltiin aiempia tutkimuksia mopoilukulttuurista sekä mopotallista nuorisotyössä. Lisäksi käsiteltiin nuorisotyön muotoja, nuorten syrjäytymisen ehkäisyä, nuorten osallisuutta ja nuorten liikennekasvatusta. Opinnäytetyön tavoitteena oli vastata kolmeen tutkimuskysymykseen: 1. Mitä mopopajan perustamisessa on hyvä ottaa huomioon? 2. Miten liikennekasvatus näkyy moottoripajatoiminnassa? 3. Mitä pirkkalaiset nuoret odottavat mopopajalta? Näitä selvitettiin määrällisellä survey-tutkimuksella, kahtena erillisenä internetkyselynä. Ensimmäinen oli suunnattu Pirkkalassa asuville nuorille ja toinen moottoripajatoiminnan vastaaville ohjaajille, jotka toimivat Lasten ja nuorten keskus ry: n nimikkeen alla. Aineisto analysoitiin määrällisesti ja osittain laadullisesti aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä. Tutkimusmenetelmänä käytettiin vertailukehittämistä. Kyselylomake jaettiin nuorille Pirkkalan kunnan nuorisopalveluiden sosiaalisessa mediassa, ja moottoripajojen vastaaville ohjaajille välitettiin sähköpostissa linkki kyselyyn.

Vastauksista ilmeni, että mopopajalle on tarve ja mopopajatoiminnan lisäksi nuoret toivoivat moposuoraa Pirkkalaan. Mopopajalla nuoret haluaisivat korjata omia mopoja, rakentaa yhteistä projektia ja viettää aikaa kavereiden kanssa. Osa vastaajista toivoi myös saavansa liikennekasvatusta mopopajalta. Moottoripajatoiminnan vastaavien ohjaajien mukaan mopopajan voi aloittaa pienellä budjetilla ja laajentaa toimintaa sen jatkuessa. Yhteistyökumppanit ovat tärkeitä mopopajaa perustaessa; heiltä voi saada muun muassa työkalulahjoituksia. Liikennekasvatus näkyy moottoripajatoiminnassa pääsääntöisesti keskusteluissa ja joskus vierailijoiden, kuten poliisin, kertomana. Mopopajatoiminnalla voisi ehkäistä nuorten syrjäytymistä, edistää heidän osallisuuttaan ja mahdollistaa mielekäs harrastus.

Avainsanat Nuorisotyö, liikennekasvatus ja osallisuus

Sivut 37 sivua ja liitteitä 3 sivua

This thesis focuses on the activities of youth motor workshops and examines young people's hopes for a moped workshop in Pirkkala. Currently, Pirkkala has no moped workshop, but the young people would like to have one. The thesis was commissioned by the youth services of Pirkkala. The result of the thesis is a guide, which describes what other motor workshops see as necessary for establishing a moped workshop and outlines what wishes the young people have regarding the workshop.

The theoretical background of the thesis discusses previous research into youth moped culture and workshops in addition to youth work, prevention of marginalization of youth, and youth traffic education. The thesis aimed to answer three research questions: 1. What should be considered when establishing a youth moped workshop? 2. How to integrate traffic education with the workshop? 3. What do the youth of Pirkkala expect from the moped workshop? Two quantitative Internet surveys were sent out to gain answers to these questions. One was sent to young people living in Pirkkala and the other one to counselors in charge of existing motor workshops run by the Finnish Association for Children and Youth. The questionnaire was distributed to the young people through the social media of the youth services of the municipality of Pirkkala and by e-mail to the counselors in charge of the motor workshops. The results were analyzed quantitatively and partly qualitatively through benchmarking.

The answers showed that there is a need for a moped workshop, and in addition to the workshop, the youth also hoped there would be a moped strip in Pirkkala. They would like to repair their own mopeds, work on group projects and spend time with their friends. Some of the young respondents also hoped to receive traffic education at the workshop. According to the motor workshop counselors, a workshop can be started with a relatively low budget and expanded with time. The workshop requires support from sponsors, for example in the form of tool donations. Traffic education would show mostly as educational discussions and through presentations of visitors, such as the police. The workshop could prevent the marginalization of youth, increase their participation, and enable them to have an interesting hobby.

Keywords Youth work, traffic education, participation

Pages 37 pages and appendices 3 pages

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Pirkkalan kunnan nuoret	3
3	Nuorisotyön tehtävät	4
3.1	Nuorisotyö ja sen muodot	4
3.2	Nuorten liikennekasvatus	6
3.3	Nuorten osallisuus	7
3.4	Nuorten syrjäytymisen ehkäisy	8
3.5	Aikaisemmat tutkimukset aiheesta	9
4	Tutkimuksen toteutus	10
4.1	Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset	11
4.2	Tutkimusmenetelmät.....	12
4.3	Aineiston hankinta kyselyillä nuorille ja ohjaajille	13
4.4	Aineiston analyysi tilastollisesti ja laadullisesti.....	14
4.5	Tutkimuksen eettisyys, luotettavuus ja kestävyys.....	15
4.5.1	Tutkimuksen eettisyys.....	16
4.5.2	Tutkimuksen luotettavuus	17
4.5.3	Kestävyys.....	18
5	Tutkimuksen tulokset	19
5.1	Nuorten vastaukset.....	19
5.2	Moottoripajojen vastaavien ohjaajien vastaukset	24
5.3	Mopopajan perustaminen opas.....	29
6	Johtopäätökset	30
7	Pohdinta ja kehittämissuhteet	34
	Lähteet.....	37

Liitteet

- Liite 1 Kyselylomakkeet
Liite 2 Aineistohallintasuunnitelma

1 Johdanto

Työskentelen nuoriso-ohjaajana Pirkkalan kunnan nuorisopalveluilla pääsääntöisesti tilatyössä. Aloitin työskentelyni nuorisopalveluissa maaliskuussa 2022 ja silloin minulle ehdotettiin, että lähtisinkö työstämään moottoripajatoimintaa Pirkkalaan nuorisotilatyöskentelyn lisäksi. Nuorten kiinnostusta moottoripajatoimintaan kohtaan kartoitin sosiaalialan kehittämisen harjoittelussa keväällä 2022, jonka aikana järjestin mopon korjauksen pop up -päivän. Päivään osallistuneet pirkkalalaiset nuoret olivat kiinnostuneita mahdollisesta moottoripajatoiminnasta, joten opinnäytetyönä tutkin, mitä mopopajatoiminnan perustamisessa on hyvä ottaa huomioon ja mitä nuoret haluaisivat paikalliselta mopopajatoiminnalta. Opinnäytetyössä yhdistyy tilaajan tarve selvitystyölle mopopajan perustamisesta ja omaan mielenkiintoni mopoja kohtaan sekä kehittää nuorten elinympäristöä osallistavalla työotteella.

Opinnäytetyö tutkii moottoripajojen toimintaa, joilla on mopotallitoimintaa ja jotka tekevät yhteistyötä Lasten ja nuorten keskus ry:n kanssa. Lasten ja nuorten keskus ry:n tavoitteena on ulkopuolisuuden ehkäisy, joka voi johtaa syrjäytymiseen. He järjestävät muun muassa moottoripajatoimintaa, koordinoivat Palveluoperaatio Saapasta, perheystäviä, liikunnaninnostajia, ja järjestävät perheille ja nuorille erilaisia retkiä eri yhteistyötahojen kanssa (Lasten ja nuorten keskus, n.d.-a). Tutkimuksessa halusin myös nuorten äänen kuuluviin, jotta heidän ajatuksensa tulevaa mopopajatoimintaa kohtaan tulevat ilmi. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa opas Pirkkalan kunnan nuorisopalveluille siitä, mitä mopopajan perustaminen vaatii, mitä on hyvä ottaa huomioon, miten tuoda liikennekasvatusta esille pajalla sekä mitä nuoret odottavat ja haluavat tulevalta toiminnalta. Oppaassa on lista yhteistyökumppaneista, joiden kanssa pajatoimintaa voi lähteä työstämään eteenpäin.

Opinnäytetyö on ajankohtainen aihe. Nuorten liikennekäyttäytyminen nousee monissa keskusteluissa esille, erityisesti keväisin jatkuen pitkälle syksyyn. Esimerkiksi syyskuussa 2022 nuoret aiheuttivat vaaratilanteita ja häiriöitä Tampereella järjestetyssä mopomiitissä, jossa poliisia oli kivitetty ja yksi mopo sytytetty palamaan (Mannermaa, 2022). Tämän seurauksena poliisit ovat jo käyneet varautumaan ensi kesään, ja pyytäneet muun muassa

nuorisopalvelua pohtimaan, missä nuoret voisivat kokoontua mopojaensa kanssa ilman suurta häiriötä muille ihmisille (Punkari, 2022).

Opinnäytetyön tietoperusta pohjautuu aiempiin tutkimuksiin liittyen mopokulttuurin taustoihin ja moottoripajatoiminnasta nuorisotyön välineenä. Opinnäytetyön tutkimuskysymyksiä ovat mitä mopopajan perustamisessa on hyvä ottaa huomioon, kuinka liikennekasvatus näkyy moottoripajatoiminnassa ja mitä nuoret haluavat tulevalta mopopajatoiminnalta?

2 Pirkkalan kunnan nuoret

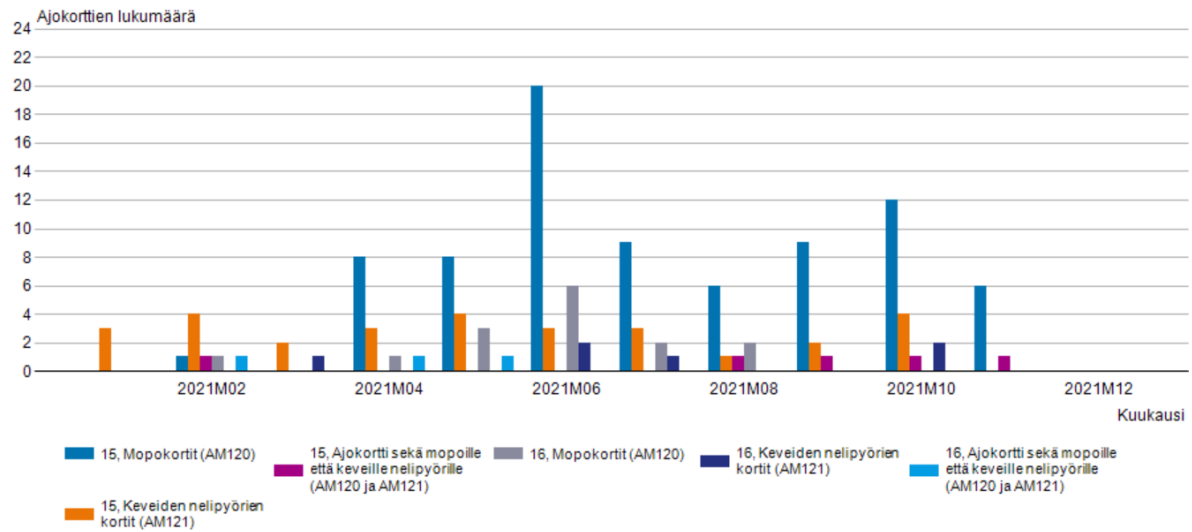
Opinnäytetyön tilaajana on Pirkkalan kunnan nuorisopalvelut. Pirkkalassa on kaksi nuorisotilaa ja liikkuva nuorisotila, mutta ei moottoripajaa, jota nuoret ja Pirkkalan kunnan muutkin asukkaat ovat toivoneet (Pirkkala, n.d.-a). Pirkkalan keskustan katu- ja pysäköintialueet sekä tietyt Pirkkalan keskustan läheiset yleiset tiealueet ovat olleet viime vuosina suosittuja mopojen ja mopoautojen ajo- ja kokoontumispaikkoja. Näiden yleisten alueiden käyttäminen on aiheuttanut usein häiriötä lähistön asukkaille ja muille liikkujille.

Pirkkalan kunnassa on tullut esille, että nuoret tarvitsivat moottoripajan, jossa nuoriso voisi kokoontua turvallisesti ja valvotusti, korjata mopoja ja oppia mopojen tekniikkaa sekä arvokkaita sosiaalisia taitoja. Asiaa on käsitelty valtuuston kokouksessa keväällä 2021, jossa Pirkkalan valtuusto on antanut päätöksen 19.4.2021 Mopoilukeskuksen perustamisesta. Päätöksessä moottoripajatoiminnan tarpeellisuuden selvittäminen annetaan Pirkkalan nuorisopalveluille käsittelyyn. (Pirkkalan kunta, henkilökohtainen tiedonanto 7.9.2022)

Vuonna 2021 Pirkkalan väkiluku on ollut 20 206, joista 0–28-vuotiaita oli 6 834 (Nuorisotilastot, 2021). Pirkkalan mopopajan kohderyhmänä on ajateltu olevan 13–20-vuotiaat nuoret. Vuonna 2021 Pirkkalassa oli 13–18-vuotiaita 1 644 (Sotkanet, n.d.). Mopokortin/kevyen nelipyöräkortin/molempien korttien suorittaneita 15–16-vuotiaita nuoria oli Pirkkalassa 136 vuonna 2021, mitä havainnollistaa kuva 1. Toimitetut ajokortit muuttujina (Traficom, n.d.). Pirkkalan kunnan nuoriso-ohjaajien kanssa keskustellessa (henkilökohtainen tiedonanto, 7.5.2022) kävi ilmi, että nuorisotiloilla käy nuorisotilaillan aikana 40–120 nuorta, ja mopotallin tarkoituksena olisi tavoittaa sellaisia nuoria, jotka eivät nuorisotiloilla käy.

Kuva 1. Toimitetut ajokortit muuttujina (Traficom, n.d.).

Toimitetut ajokortit muuttujina Ikäluokka, Ajokorttiluokka ja Kuukausi. Pirkkala, Sukupuolet yhteensä, Ajokorttityypit yhteensä.

3 Nuorisotyön tehtävät

Opinnäytetyön keskeiset käsitteet tutkimuksessa on nuorisotyö ja sen muodot, nuorten liikennekasvatus, nuorten syrjäytymisen ehkäisy ja heidän osallisuutensa.

Moottoripajatoiminnan yleisenä tavoitteena on ehkäistä syrjäytymistä ja samalla pajatoimintaan osallistuville nuorille kertoa toiminnan ohessa, miten liikenteessä käyttäytyään. Nuorisotyöntekijät ovat nuorille yksiä kasvattajia nuoren elämässä, johon kuuluu myös liikennekasvatus. Mopopajatoiminnasta halutaan tehdä Pirkkalassa nuorten näköinen ja ottaa nuorten mielipiteet huomioon, joten nuorten osallisuus mopopajan suunnittelussa on isossa roolissa opinnäytetyön tietoperustassa.

3.1 Nuorisotyö ja sen muodot

Nuorisotyö kuuluu kunnan tehtäviin ja nuorisolain mukaan kuntien pitää luoda edellytykset nuorisotyön järjestämiselle luoden nuorille tarkoitettuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Kunnan nuorisotyön tulee tarvittaessa tehdä yhteistyötä muiden nuorille palveluita järjestävien kanssa, joita ovat muun muassa seurakunnat, nuorisoalan järjestöt ja muut nuorisotyötä tekevät tahot. (Nuorisolaki 1285/2016 § 8)

Pirkkalan kunnan nuorisotoiminta on tarkoitettu 10–18-vuotiaille lapsille ja nuorille. Pirkkalan nuorisopalvelut suunnittelee, kehittää ja tuottaa nuorille matalan kynnyksen palveluita, jotka tukevat heidän kasvuaan ja osallisuuttaan. Yhteistyön tekeminen eri sektoreiden kanssa kuuluu Pirkkalan nuorisopalveluiden toimintaan. Nuorisopalveluiden yhteistyökumppaneita ovat muun muassa koulut, poliisi, seurakunta, järjestöt ja seutukunnat. (Nuorisopalveluiden perussuunnitelma, n.d.)

Nuorisotyötä ohjaa nuorisolaki, jossa on monia tavoitteita. Nuorisolain tavoitteena on edistää nuoren osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä, että edellytyksiä toimia yhteiskunnassa sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Lain tavoitteena on myös tukea nuoren kasvamista, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvien taitojen ja tietojen oppimista. Nuoren harrastamisen tukeminen ja toimiminen kansalaisyhteiskunnassa, nuoren yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä oikeuksien toteutuminen on myös nuorisolain tavoitteena. (Nuorisolaki 1285/2016 § 2, § 8) Nuorisotyön ammattieettinen ohjeistus määrittää muun muassa nuorisotyön tavoitteet, toiminnan tarkoituksen ja kestäväen kehityksen (Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi Ry, n.d.).

Kiilakoski (2015, s. 1) käsittelee nuorisotyönmuotoja, joka on yhdessä Kokkolan kaupungin kanssa toteutuneessa Nuorisotyön opetussuunnitelma – tutkimus ja kehittämishankkeessa määritelty. Kyseisen projektin päällikkö, Viljami Kinnunen (n.d.) määrittelee nuorisotyön muodot seuraavasti: yhteisöllinen nuorisotyö, yhteiskunnallinen nuorisotyö, osallisuustoiminta, kulttuurinen nuorisotyö ja kohdennettu nuorisotyö. Yhteisöllisen nuorisotyön tavoitteena on pitkäjänteinen nuoren kasvun tukeminen sekä nuorten elinolosuhteiden edistäminen heidän kasvuympäristönsä yhteisöissä. Yhteiskunnallisen nuorisotyön tavoitteena on muun muassa parantaa nuorten elinoloja. Osallisuustoiminnassa tavoitteena on nuorten aktiivisen kansalaisuuden tukeminen. Kulttuurisen nuorisotyön tavoitteena on kasvattaa nuorta kulttuurisin keinoin ja opettaa heitä ilmaisemaan itseään taiteen avulla. Kohdennetun nuorisotyön tavoitteena on vahvistaa nuoren kiinnostusta yhteiskuntaan ja yksilöllistä kasvua. (Kiilakoski, 2015, s. 3) Mopopajatoiminta voidaan nähdä kaikkina viitenä nuorisotyön muotoina. Mopopajatoiminnassa on tarkoitus tukea nuoren kasvua ja kasvattaa mopoilukulttuurin ympäröimänä ja parantaa nuorten elinoloja

järjestämällä heille mieluista harrastustoimintaa. Mopopajalla on tarkoitus myös tukea nuorten aktiivista kansalaisuutta mahdollistamalla nuorten vaikuttamisen kokemuksia sekä tukea heidän yksilöllistä kasvuaan yhteiskunnan jäseneksi. Kuten Kaartisen (2017, s. 10) moottoripajan käsikirjassa kerrotaan, niin moottoripajan yhtenä tavoitteena on nuoren kasvun tukeminen kokonaisvaltaisesti.

3.2 Nuorten liikennekasvatus

Liikennekasvatuksen tarkoituksena on opettaa liikennekäyttäytymistä ihmisen elämänkaaren aikana (Opetushallitus, n.d.). Liikennekasvatus alkaa jo lapsuudessa vanhempien toimesta. Liikennekasvatus jatkuu varhaiskasvatuksessa, peruskouluissa, harrastusten parissa sekä nuorisotoimessa, ja myöhemmin autokoulussa. Kasvatuksella on suuri merkitys nuoren liikennekäyttäytymiseen. (Liikenneturva, n.d.) Nykyisen lain mukaan, mopokortin tai mopoautokortin suorittavan henkilön täytyy käydä neljä tuntia teoriaopintoja, mutta ajo-opetusta ei enää vaadita (Valtioneuvoston asetus ajokorteista, 386/2011 § 11). Mopon kuljettajatutkinnon suorittamiseen vaaditaan hyväksytty teoria- ja käsittelykoe. Mopoautokortin suorittaminen vaatii saman kuin mopokortin, mutta käsittelykoe on mopoautokorttia suorittaessa ajokoe. (Ajokortti-info, 2022, 2021)

Liikenneturvan tekemässä kyselyssä (2020) nuorisotyöntekijöille, selvitettiin heidän näkemyksiänsä nuorten liikennekäyttäytymisestä ja toimintavoista liikennekasvatuksessa. Tutkimukseen osallistuneista nuorisotyöntekijöistä 90 % ilmoitti liikennekasvatuksen olevan jollain tasolla osa heidän työtänsä ja 70 % mielestä liikennekasvatusta voisi käsitellä nuorten kanssa enemmän. Vastaajista 73 % kertoi keskustelewansa nuorten kanssa turvallisesta liikkumisesta, kun se on ollut ajankohtaista ja noin 20 % vastaajista kertoi keskustelewansa säännöllisesti. Nuorisotyöntekijät vastasivat kyselyssä, että suurimmaksi osaksi liikennekasvatus tapahtuu normaalien kohtaamisien yhteydessä nuorten kanssa sekä luontevasti retkien yhteydessä. Kolmannes vastaajista sanoi käsittelevän liikennekasvatusta nuorten kanssa, kun he kuulevat riskikäyttäytymisestä liikenteessä ja 16 % vastaajista kertoi pitäneensä liikennekasvatus hetkiä nuorille. Kyselyssä nähdäänkin nuorisotyöntekijät tärkeänä osana liikennekasvatusta. (Markkanen, 2020)

Moottoripajatoiminnalla on monia ja tärkeitä tavoitteita, joissa nuori on niiden keskiössä. Pajoilla korjataan kulkuvälineitä, mutta niiden lisäksi siellä tuetaan nuoren kasvua niin vuorovaikutus- kuin arjenhallintataitojen kanssa, kerrotaan liikene käyttäytymisestä sekä ympäristökasvatuksesta. (Kaartinen, 2017, s. 11)

3.3 Nuorten osallisuus

Osallisuus vaikuttaa ihmisten hyvinvointiin. Osallisuudella tarkoitetaan sitä, että ihminen tuntee kuuluvansa johonkin esimerkiksi lähiyhteisöönsä ja yhteiskuntaan. Ihmisillä on mahdollista osallistua yhteiskunnan toimintoihin, esimerkiksi työelämään ja vapaa-ajan viettoon. Kuulluksi tuleminen ja mahdollisuus vaikuttaa ovat osa osallisuutta, joka tukee ihmisen hyvinvointia. (THL, 2022) Nuorisolain yhtenä tavoitteena on muun muassa edistää nuorten osallisuutta (Nuorisolaki 1285/ 2016 § 2). Kuntalaisissa (175/ 2019 § 22) määritellään, että kuntalaisilla on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan.

Sosiaalipedagogiikassa osallisuus käsitetään suhteena, joka kuvaa ihmisen ja yhteisön välistä tavoiteltavaa luonnetta. Osallisuus tapahtuu ihmisen ja yhteisön välisessä suhteessa, kun ihminen on osa ja toimii osana sekä kokee kuuluvansa yhteisöön. Osallisuus suhde koostuu siis kolmesta osasta: osallistumisesta, johonkin kuulumisesta ja sen tunteesta. Osallisuuden toteutuminen edellyttää kaikkea kolmea osa-aluetta yhdessä. Osallisuutta tapahtuu myös yhteiskuntatasolla yhteiskunnallisena osallisuutena. Sosiaalipedagogisesti ajateltuna osallisuuden lähtökohta muodostuu merkityksellisissä sosiaalisissa suhteissa, joiden pohjalta kehittyy tunne yhteisöön kuulumisesta. Osallisuuden kehittymisen kannalta tärkeää on, että yhteisöjen jäsenellä on mahdollisuuksia vaikuttaa yhteisön asioihin ja tulla kuulluksi, kun päätetään yhteisiä asioita sekä ottaa osaa yhteisön kehittämiseen. Osallisuus edellyttää muun muassa ihmisen ja yhteisön tasapainoista suhdetta, jossa jäsen saa tulla kuulluksi sellaisenaan kuin hän on. Osallisuutta edistetään tukemalla ihmisen kasvua yhteisön jäseneksi. (Nivala & Rynänen, 2019, ss. 118–119) Myös moottoripajatoiminta mahdollistaa nuorten osallisuuden ja tukee nuorten kasvua yhteisön jäseneksi. Moottoripajatoiminta voi olla muun muassa koulun kanssa tehtävää yhteistyötä, jolloin pajatoimintaan osallistuvat nuoret saavat käydä oppitunnilla moottoripajalla tekemässä esimerkiksi moottoriprojekteja.

Nuoret ovat löytäneet tätä kautta myönteisiä kokemuksia koulunkäyntiin ja vapaa-aikaansa harrastustoiminnan muodossa. (Kaartinen, 2017, s. 22)

Kiilakoskenkin (2008, s. 8) mielestä osallisuus edellyttää, että halukkaat pystyvät vaikuttamaan yhteisönsä kohtaloon ja kertomaan mielipiteensä. Gretschel (2002, s. 90) näkee osallisuuden olennaisen piirteen yksilön omana kokemuksena ja osallisuuden tunteen ilmenevän nuorten murteesta, kertomuksista ja tiedoista. Kiilakoski (2008, s. 14) kiteyttää osallisuuden seuraavasti: ”Osallisuus on sekä oikeuksia että velvollisuuksia, sekä kuulumista että vastuun kantamista. Se on yksilön tunne ja yhteisön tila.”

Haminan kaupungin mopopajatoiminnassa nuorten osallisuus näkyy muun muassa siinä, että he ovat saaneet itse olla ideoimassa ja vaikuttamassa tulevaan mopopajaan (Ruokonen, 2021, s. 21). Pirkkalaan perustettavassa mopopajassa on tarkoituksena, että nuoret saavat itse vaikuttaa suunnitteluvaiheessa vastaamalla tekemääni kyselylomakkeeseen ja myöhemmin sitten itse pajatoiminnassa. Tarkoituksena on, että pajatoiminnassa nuoret voivat kokea kuuluvansa yhteisöön, joka on yksi osallisuuden kriteeri.

3.4 Nuorten syrjäytymisen ehkäisy

Syrjäytyminen nähdään nykyisin yhteiskunnallisen huono-osaisuuden muotoina, joka voi johtua muun muassa köyhyydestä, työttömyydestä, mielenterveys- ja päihdeongelmista tai joutumisesta yhteiskunnallisten vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolelle. Syrjäytymiselle voi myös altistaa muutokset elämässä, joita voivat olla esimerkiksi koulun, opiskelun, työsuhteen tai parisuhteen päättyminen. Lapsen syrjäytymisen riski suurenee, jos hän elää ympäristössä, jossa on useita syrjäytymiselle altistavia tekijöitä. (STM, n.d.) Ylisukupolvisesta syrjäytymisestä puhutaan, kun syrjäytyminen siirtyy sukupolvelta toiselle. Kasvuympäristö tai vanhempien malli tai sen puute voi vaikuttaa ylisukupolvisen syrjäytymiseen, harvemmin geneettiset riskitekijät. Syrjäytymiskehitykselle altistavista tekijöistä osa on yksilöön sidonnaisia, kuten itsesäätelyn ongelmat ja motivaation puute, oppimisvaikeudet ja sosiaalisten taitojen ongelmat. Osa riskitekijöistä liittyy yksilön oppimisympäristöön kuten kouluun tai vuorovaikutussuhteisiin. (Reivinen & Vähäkylä, 2013, ss. 36, 111)

Syrjäytyminen on eräänlainen prosessi, jossa nuori alkaa jäädä pois hänelle normaaleista toiminnoista esimerkiksi työelämästä, koulusta, erilaisista palveluista tai harrastuksista ja kavereiden kanssa olemisesta. Kun syrjäytymiseen puuttuu, nuorella on hyvät mahdollisuudet palata osaksi yhteiskuntaa. (Kiilakoski, 2008, s. 12) THL: n ja Sitran tekemän tutkimuksen mukaan syrjäytynyt nuori voi maksaa yhteiskunnalle jopa 1,13 miljoonaa euroa korjaavien palveluiden, tulonsiirtojen ja menetettyjen verotulojen muodossa (Ristikari, 2018, s. 1)

Syrjäytymisen ennaltaehkäisyn keinoja ovat muun muassa ihmisten osallisuuden ja työkyvyn vahvistaminen, työttömyyden vähentäminen, ja peruspalveluista ja sosiaaliturvasta huolehtiminen (STM, n.d.). Nuoren syrjäytymistä ehkäistään hyvinvointia ja terveyttä edistävillä palveluilla sekä ohjaamalla ja tukemalla nuorta hänen elinympäristössään. Kun nuoren kehitystä vaarantavat tekijät tunnistetaan, osataan paremmin ohjata nuorta ennaltaehkäisevien palveluiden piiriin, joita ovat esimerkiksi opiskeluhuollon palvelut, etsivä nuorisotyö, TE-palvelut, Ohjaamo- ja työpajatoiminnot. Nuorten syrjään jäämisen kokemuksia voidaan ennaltaehkäistä tekemällä palveluista saavutettavat, rakentamalla luottamussuhteita ja tuen oikea-aikaisuudella. (THL, 2022)

Moottoripajatoiminnan yhtenä tavoitteena on nuorten syrjäytymisen ehkäisy (Kaartinen, 2017, s. 11). Moottoripaja on paikka, jonne nuoret voivat tulla ja kokea kuuluvansa yhteisöön, joka omalta osaltaan ehkäisee syrjäytymistä. Lisäksi moottoripajalla on paikalla aina aikuinen, joka osaa tarvittaessa ohjata nuorta ennaltaehkäisevän avun piiriin, jos nuori on avun tarpeessa. Moottoripajalla voi rakentaa myös nuoren kanssa luottamussuhteen, jolla voidaan ehkäistä nuoren syrjäytymisen.

3.5 Aikaisemmat tutkimukset aiheesta

Virallisia tutkimuksia mopoilusta ja moottoripajatoiminnasta on tehty todella vähän. Nuorten pajatoimintaan liittyen on tehty monia tutkimuksia, jotka keskittyvät työpajatoimintaan. Työpajatoiminnan tarkoituksena on auttaa nuorta löytämään oma polkunsä ja pysymään osana yhteiskuntaa (Aluehallintavirasto, n.d.).

Moottoripajatoiminnassa ja nuorten työpajatoiminnassa on sama toiminta-ajatus ja tavoite, joka on nuorten syrjäytymisen ehkäisy ja nuorten osallisuuden lisääminen.

Elina Nikoskinen (2011, s. 4) on tehnyt tutkimuksen mopokulttuurin taustoista ja sen vuorovaikutuksesta nuorten keskuudessa, joka on toteutettu Helsingin nuorisosiainkeskus ja Humanistinen ammattikorkeakoulun kanssa yhteistyössä. Tutkimuksessa ilmeni, millainen rooli kunnallisella nuorisotyöllä on suhteessa nuorten mopoiluun. Nikoskinen on toteuttanut tutkimuksensa laadullisena tutkimuksena. Tutkimus on suoritettu haastatteluilla, joissa on keskitytty pääkaupunkiseudulla liikkuviin moponuoriin ja tutkimukseen osallistui 50 nuorta, neljä nuorisotyöntekijää ja kaksi poliisin edustajaa. Kaikki tutkimukseen osallistuneet nuoret käyttivät mopoansa vapaa-ajan viettämiseen eli ajeluun ilman päämäärää kavereiden kanssa, asiointimatkojen lisäksi. Tutkimuksessa nuoret kertoivat, että he viettävät aikaa kavereiden kanssa ajelemalla mopoilla johonkin ja sieltä siirtyvät taas johonkin. Mopoilu on tutkimuksen mukaan hyvinkin sosiaalista toimintaa. Tutkimuksessa ilmeni, että kunnallisen nuorisotyön tarjoamat mopohallit toivat nuorille enemmän sisältöä elämään. Pajoilla nuoret saivat vertaistukea, tapasivat kavereita sekä aikuiset olivat saatavilla keskusteluihin sekä asiantuntijoita mopojen korjauksessa. (Nikoskinen, 2011, ss. 4–6, 16–17, 20, 90)

Oona Ruokonen (2021, s. 6) on tehnyt opinnäytetyön mopotallista nuorisotyön menetelmänä. Työssään hän tutkii mopopajan tarpeellisuutta Myrskylän kunnassa ja sen paikkakunnan nuorten toiveesta sekä mitä mopopajalla voi saavuttaa nuorisotyön näkökulmasta. Ruokosen tutkimukseen vastasi 14 nuorta ja hän haastatteli yhden kaupungin nuorisokoordinaattoria, jonne mopotallia oltiin perustamassa. Kaikki vastaajista halusivat mopotallin Myrskylän kuntaan ja mopotallilla olisi ainakin 12 kävijää, joista 70 % kävisi usein. Nuorisotyön näkökulmasta mopotalli mahdollistaa liikennekasvatusta nuorille mielekkäässä ympäristössä sekä antaa nuorille harrastusmahdollisuuden. (Ruokonen, 2021, ss. 6, 16, 23, 29, 31)

4 Tutkimuksen toteutus

Toteutin tutkimuksen internetkyselynä kahdella eri kyselylomakkeella. Ensimmäinen kyselylomake oli tarkoitettu Lasten ja nuorten keskus ry: n kanssa toimiville Pirkanmaalla

sijaitseville moottoripajatoimintojen vastaaville ohjaajille, ja toinen kyselylomake oli tarkoitettu Pirkkalassa asuville nuorille. Pirkanmaalla sijaitsevia moottoripajoja on 6, jotka toimivat Lasten ja nuorten keskuksen alaisuudessa (Lasten ja nuorten keskus, n.d.-b). Ennen kyselylomakkeiden lähettämistä ja julkaisua, testasin molempia kyselylomakkeita työyhteisössäni. Palaute kyselylomakkeista oli positiivinen ja korjauskehotukset liittyivät sanamuotoihin, jotka muokkasinkin heidän saamiensa palautteen mukaan.

Pirkanmaalla sijaitsevien moottoripajatoimintojen vastaaville ohjaajille laitoin sähköpostilla saatekirjeen ja linkin kyselyyn 4.10.2022 ja muistutuksen vastaamisesta viikkoa myöhemmin. Määräaikaan mennessä sain Pirkanmaalla sijaitsevilta moottoripajojen vastaavilta ohjaajilta vähän vastauksia, joten päätin laajentaa tutkimuskohdettani. Päädyin valitsemaan ne moottoripajat, joilla on mopotallitoimintaa nuorille ja jotka tekevät yhteistyötä Lasten ja nuorten keskus ry: n kanssa. Heille laitoin sähköpostilla saman saatteen ja linkin kyselylomakkeeseen 18.10 ja muistutuksen vastaamisesta 25.10.2022.

Nuorille suunnatun linkin kyselylomakkeeseen jaoin Pirkkalan kunnan nuorisopalveluiden sosiaalisessa mediassa, joita ovat Instagram ja Snapchat 11.10.2022. Viikkoa myöhemmin julkaisin uudestaan nuorisopalveluiden sosiaalisen median tarinoissa mopotallin kiinnostukseen tehdyn kyselylinkin. Tutkimuksen vastaukset käsittelin niin, että yksittäisiä henkilöitä ei voi tunnistaa. Mahdollisia yhteistyökumppaneita ja vapaaehtoisia toimijoita mopopajatoimintaan hain Pirkkalan kunnan Facebook julkaisun kautta. Tarkemmin tutkimuksen tuloksia käsittelen luvussa 5.

4.1 Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksen tavoitteena oli tehdä Pirkkalan kunnan nuorisopalveluille erillinen opas siitä, mitä toiminnassa olevat moottoripajat näkevät tarpeellisena pajan perustamisessa, mahdollisia esimerkkejä liikennekasvatukseen toteutukseen sekä kirjata nuorten odotukset ylös. Opas toimii pohjana mopopajatoiminnan perustamiselle Pirkkalaan.

Tutkimuskysymykset ovat

1. Mitä mopopajatoiminnan perustamisessa on hyvä ottaa huomioon?
2. Miten liikennekasvatus näkyy moottoripajatoiminnassa?
3. Mitä pirkkalaiset nuoret odottavat tulevalta mopopajalta?

4.2 Tutkimusmenetelmät

Tutkimusmenetelmänä käytin internetkyselyä ja vertailukehittämistä. Internetkysely on tapa kerätä aineistoa kyselylomakkeella, jossa kysymykset ovat kaikille vastaajille samat ja lomake lähetetään internetissä (Vilka, 2007, ss. 27–28). Vertailukehittämisessä ideana on verrata omaa toimintaa muiden toimintaan ja sitä kautta kehittää omaa toimintaa paremmaksi (Ojasalo, ym., 2014, s. 43). Koska Pirkkalassa ei ole vielä mopopajaa, tarkoituksena on oppia muilta moottoripajoilta heidän käytänteistään ja rakentaa niiden pohjalta Pirkkalan nuorten ja nuorisopalveluiden käytäntöön parhaiten soveltuva pajatoiminta. Internetkysely on ajankohtainen menetelmä tutkimuksissa ja tavoitin sillä parhaiten nuoria vastaamaan heille sopivassa ympäristössä, jossa he voivat pysyä myös anonyymeina. Internetkysely mahdollisti myös monien moottoripajojen vastaavien ohjaajien vastaukset ympäri Suomen, joilla on mopotallitoimintaa.

Kehittämistyössä voidaan käyttää monenlaisia tutkimusmenetelmiä, esimerkiksi määrällistä tutkimusta, jonka tyypillisin menetelmä on lomakekysely (Ojasalo, ym., 2014, s. 104). Tutkimus oli nuorille sekä moottoripajatoiminnan vastaaville ohjaajille määrällinen survey-tutkimus, jossa oli sekamuotoisia kysymyksiä. Määrällisessä survey-tutkimuksessa tutkimusjoukolta kerätään aineisto esimerkiksi strukturoidulla kyselylomakkeella, jossa aineiston tarkoitus on kuvailla, vertailla ja selittää ilmiötä. Kyselytutkimuksen hyötyjä on, että sen avulla saa helposti suuren määrän vastaajia. Haittojakin kyselytutkimuksella on, esimerkiksi tutkija ei voi tietää, onko vastaajat vastanneet tosissaan kysymyksiin vai vitsillä. (Hirsjärvi, ym. 2009, ss. 134, 195)

4.3 Aineiston hankinta kyselyillä nuorille ja ohjaajille

Tein määrällisen survey-tutkimuksen nuorille monivalinta-, sekamuotoisilla sekä avoimilla kysymyksillä, jonka toteutin Google Formsilla. Nuorille suunnatussa kyselyssä (Liite 1/1) oli monivalintakysymyksiä 6, sekamuotoisia kysymyksiä 6 ja avoimia kysymyksiä kolme. Moottoripajatoiminnan vastaaville ohjaajille suunnatussa kyselyssä (Liite 2/1) oli neljä sekamuotoista kysymystä ja 20 avointa kysymystä, jonka toteutin myös Google Formsilla. Hirsjärven, yms., (2009, s. 201) mukaan monivalintakysymyksiä on helpompi käsitellä ja avoimet kysymykset antavat vastaajalle mahdollisuuden kertoa omin sanoin vastauksen sekä osoittaa oman tietämyksen aiheesta. Näiden syiden takia päädyin näihin kysymysmuotoihin. Kyselylomakkeissa oli myös sekamuotoisia kysymyksiä, jossa osa vastausehdoista on ennalta määrätty ja vakioitu, lisäksi mukana on vähintään yksi avoin kysymys (Vilkkä, 2007, s. 62). Päädyin sekamuotoisiin kysymyksiin, koska epäilin, että en tunne kaikkia vastausvaihtoehtoja, ja tällöin sekamuotoinen kysymys on hyvä ratkaisu (Vilkkä, 2005, s. 86).

Molempien kyselylomakkeiden alussa luki kenelle lomake on tarkoitettu, mitä varten se on tehty ja mihin sitä käytetään. Lomakkeen alussa luki myös, että kysymyksiin vastaaminen on täysin vapaaehtoista, eikä kaikkiin kysymyksiin tarvitse vastata sekä kyselyyn vastaamalla, vastaajat antavat luvan käsitellä vastaamia tietoja. Kummassakaan kyselyssä ei kerätty tunnistettavia henkilötietoja ja vastaaminen tapahtui anonyymisti. Nuorille suunnatun kyselyn arvioitu kesto oli noin 5 minuuttia ja moottoripajatoiminnan vastaaville ohjaajille noin 10 minuuttia. Tutkimuksen päätyttyä aineisto hävitetään aineistonhankintasuunnitelman mukaisesti, joka on liitteenä (Liite 1/2).

Tutkimus on määrällinen tutkimus, jossa on laadullisen tutkimuksen piirteitä. Laadullisessa tutkimuksessa tarkoituksena on tutkia kohdetta kokonaisvaltaisesti, valita kohderyhmä tarkoituksenmukaisesti ja tutkimuksen on tarkoitus kuvata todellista elämää (Hirsjärvi, ym. 2009, s. 164; Ojasalo, ym., 2014, s. 105). Laadullisessa tutkimuksessa on myös tärkeää, että vastaajiksi valitaan ne henkilöt, joilla on tietämystä tutkittavasta aiheesta mahdollisimman paljon sekä kokemusta asiasta (Tuomi & Sarajärvi, 2013, s. 85). Moottoripajatoiminnan vastaaville suunnatussa kyselyssä vastaajat olivat valikoitu tarkasti, koska heiltä saa totuudenmukaiset vastaukset sekä heiltä löytyy kokemusta pajatoiminnasta.

4.4 Aineiston analyysi tilastollisesti ja laadullisesti

Aineiston analysointi aloitetaan tietojen tarkistamisella, onko vastauksissa puutteita tai virheitä, jolloin osa vastauksista tulee jättää pois ennen aineiston analysointia. Seuraavaksi tulee harkita, pitääkö tehdä muistutuskierrös aineistoon vastaamisesta, jos sitä ei ole vielä riittävästi tai vastaukset ovat puutteellisia. Kolmanneksi tulee aineisto laittaa sellaiseen muotoon, että sitä voi käydä tulkitsemaan. (Hirsjärvi, ym., 2009, ss. 221–222) Saamassani aineistossa ei ollut puutteita, joten osaa vastauksista ei tarvinnut jättää pois.

Muistutuskierröksen päätin lähettää aineistoon vastaamisesta sekä nuorille, että moottoripajatoiminnan vastaaville ohjaajille, koska mielestäni en saanut tarpeeksi aineistoa ensimmäisellä kerralla. Tutkimuksen aineiston analysoinnissa käytin määrällisen ja laadullisen tutkimuksen menetelmiä. Nuorilta saadut vastaukset ovat määrällisen tutkimuksen tuloksia, jotka muutin sellaiseen muotoon, että ne voidaan analysoida tilastollisesti ja tulokset esitetään muun muassa tekstinä ja taulukoin tai kuvioina. Esimerkiksi taulukot auttavat lukijaa ymmärtämään tekstiä paremmin. Koska nuorille esitetyt kysymykset olivat pääsääntöisesti mielipidekysymyksiä, käytän analysoinnissa tunnuslukuja, joilla pystyy helposti esittämään numeraalista tietoa. (Ks. Vilka, 2017, ss. 117, 120, 135)

Moottoripajatoiminnan vastaavilta saadut vastaukset käsittelin laadullisen tutkimuksen aineiston mukaisesti sisällönanalyysin kautta teemoitetulla. Sisällönanalyysiä käytetään muun muassa tekstien tulkitsemisessa, jonka tarkoituksena on tuoda tekstissä esiintyvät merkitykset esille, ja joita tutkija kuvaa sanoin (Leinonen, 2018). Analysoin avoimia vastauksia aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä, jossa vastaukset ohjaavat käsittelyäni eivätkä aikaisemmat tutkimukset vaikuta siihen (Leinonen, 2018). Teemoittelussa laadullinen aineisto pilkotaan ja jaotellaan eri aihepiirien mukaan (Tuomi & Sarajärvi, 2013, s. 93). Moottoripajatoiminnan vastaavien ohjaajien vastaukset jakautuvat seuraaviin teemoihin: moottoripajatoiminta, yhteistyö, rahoitus, välineistö ja kehittäminen. Teemat rakentuivat pääasiassa jo asettamistani kysymyksistä moottoripajatoiminnan vastaaville ohjaajille (Liite 2/1). Kysymyksilläni hain vastausta kahteen tutkimuskysymykseen: Mitä mopopajan perustamisessa on hyvä ottaa huomioon sekä miten liikennekasvatus näkyy moottoripajatoiminnassa? Vastaukset tallensin Google Formsista Word-tiedostoksi omalle

tietokoneelle, jossa pilkoin vastaukset teemojen perusteella. Jatkoisin teemoittelua yhdistelemällä otsikoituja teemoja yläteemoiksi, joista sain vastaukset tutkimuskysymyksiini.

Nuorille tarkoitettussa kyselyssä kartoitin ensimmäiseksi vastaajien iän, jotta sain selville, onko kyselylomakkeella tavoitettu kohderyhmää. Seuraavaksi kysymykset liittyivät mopokorttiin ja mahdolliseen kulkuvälineeseen sekä asuinpaikkakuntaan, koska tarkoituksena oli kartoittaa pirkkalaisten nuorten mielenkiintoa mopotallitoimintaa kohtaan. Sitten kysymyksillä kartoitin nuorten mielenkiintoa mopotallitoimintaa kohtaan ja siellä käymiseen sekä mitä he haluaisivat tehdä mopotallilla. Nuorilta kartoitin myös, mitä he haluaisivat mopotallilla olevan niin välineistönä kuin sisustuksena ja toimintana. Viimeisessä osuudessa sana oli vapaa, että nuoret saivat halutessaan kertoa omin sanoin paikkatoiveensa mopotallille ja mitä muuta he haluaisivat mopotallilta tai mopoilun ympärille.

Moottoripajatoiminnan vastaaville ohjaajille tarkoitettussa kyselyssä kartoitin toiminnan muotoja, kävijöiden ikäjakaumaa, kuinka usein he järjestävät toimintaa, millaisissa tiloissa he toimivat sekä miten he tavoittavat kohderyhmäänsä. Mahdollisia yhteistyökumppaneita ja vapaaehtoisiaakin kartoitin kysymyksillä, koska siitä saa ideoita, mistä itse voi hakea yhteistyökumppaneita mopotallin perustamiseen. Monet moottoripajat toimivat Lasten ja nuorten keskus ry:n alaisuudessa, ja niin olisi Pirkkalassakin tarkoitus, joten yksi kysymys liittyi heidän kanssaan tehtävään yhteistyöhön. Liikennekasvatuksen näkyminen moottoripajatoiminnassa on yksi tutkimuskysymykseni opinnäytetyössä, joten yksi kysymys liittyi liikennekasvatukseen. Seuraavat kysymykset liittyivät mopopajan rahoitukseen ja välineistöön. Koska tutkimukseni on vertailukehittämistä, muutama kysymys liittyi moottoripajan perustamiseen ja kehittämiseen. Kestävä kehitys on nykypäivän trendi, joten viimeinen kysymys liittyi siihen.

4.5 Tutkimuksen eettisyys, luotettavuus ja kestävyys

Tutkimusetiikka ohjaa jokaista tutkijaa. Tutkimusetiikka tarkoittaa sitä, että tutkija noudattaa tiettyjä tutkimuksen periaatteita, normeja ja sääntöjä sekä pohtii esimerkiksi tutkimuksensa yhteisöllistä vaikuttavuutta niin haittojen kuin hyötyjen puolesta. Lasten ja nuorten kohdalla

tutkimusetiikkaan liittyy vahvasti, miten heitä tutkitaan ja miten heistä raportoidaan. (Laukkanen, ym., 2018, ss. 75–76) Tutkimukseni on määrällistä tutkimusta, jota voidaan pitää luotettavana, jos mittaamisessa on mahdollisimman vähän satunnaisvirheitä ja perusjoukko muodostaa otoksen (Vilka, 2007, s. 152).

Kestävä kehitys on osa elämäämme. Kestävä kehitys on jatkuvaa muutosta, jonka tarkoituksena on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet. Hyvät elämisen mahdollisuudet tarkoittaa sitä, että ympäristö sekä ihmiset otetaan enemmän huomioon toiminnassa. (Ympäristöministeriö, n.d.)

4.5.1 Tutkimuksen eettisyys

Suomen perustuslaissa (1999/ 731 § 6) korostetaan, että kaikki ovat yhdenvertaisia ja lastenkin tulee saada vaikuttaa heitä koskeviin päätöksiin ikätasonsa mukaisesti. Lapsen oikeuksien sopimuksessakin (2016, 12 artikla) kerrotaan, että lapsilla on oikeus ilmaista oma mielipiteensä kaikkia heitä koskevissa asioissa ja tulla kuulluksi, jos hän on siihen kykeneväinen ikä- ja kehitystaso huomioon ottaen. Humanistisen, yhteiskuntatieteellisen ja käyttäytymistieteellisen tutkimuksen eettisten periaatteiden pohjalta alaikäisiä tutkittaessa koulun ulkopuolella, alle 15-vuotiaisiin kohdistuvaa tutkimusta voidaan toteuttaa ilman huoltajan suostumusta tietyin edellytyksin. Huoltajan suostumusta ei tarvita alle 15-vuotiaalle tehtävään tutkimukseen, kun tutkimus on perusteltavissa tutkittavien iän ja kehitystason, tutkimuksen aihepiirin ja toteutustavan tai tavoiteltavan tietotarpeen näkökulmasta. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2009, s. 5)

Koska osa tutkimuksesta koskee 13–20-vuotiaita nuoria, enkä kerää tunniste- tai henkilötietoja, ja tutkimukseen vastaaminen on täysin vapaaehtoista, en tarvitse tutkimukselleni eettistä ennakoarviointia. Koin, että 13-vuotiaat ovat jo kykeneviä vastaamaan kiinnostuksestaan mopoharrastusta kohtaan ja he ovat osaltaan moottoripajatoiminnan kohderyhmää. Tiedotin kuitenkin yleisesti Pirkkalan kunnan nuorisopalveluiden sosiaalisessa mediassa (Facebook ja Instagram) nuorille suunnatusta tutkimuksesta, jossa nuoret pääsivät itse vaikuttamaan mopopajatoimintaan. Laitoin yleisen

tiedotteen myös Pirkkalan kunnan yläkoulun Wilmaan vanhemmille luettavaksi, että aioin tällaista tutkimusta suorittaa.

4.5.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta arvioin koko prosessin ajan reliabiliteetin ja validiteetin avulla, joka muodostaa tutkimuksen kokonaisluotettavuuden. Kokonaisluotettavuutta pidetään hyvänä, jos otos edustaa perusjoukkoa. (Vilka, 2017, s. 152) Perusjoukolla tarkoitetaan esimerkiksi ihmisiä, joista tutkimuksessa halutaan saada tietoa (Vilka, 2005, s. 77).

Reliaabelius tarkoittaa tulosten toistettavuutta ja validiteetti tarkoittaa tulosten pätevyyttä (Hirsjärvi, yms., 2009, s. 231). Tutkimus ja sen kysymykset ovat tarkkaan harkittuja ja testattu etukäteen pienellä ihmisjoukolla ennen kyselyn julkaisua Pirkkalan kunnan nuorisopalveluiden sosiaalisessa mediassa sekä lähetetty sähköpostilla moottoripajatoiminnan vastaaville ohjaajille. Tällaisessa kyselytutkimuksessa ongelmana on usein kadon määrä eli vastaamatta jättäneiden määrä on suuri (Vilka, 2005, s. 74).

Määrällisessä tutkimuksessa vastaajien määrä on yleensä suuri. Jos tutkimuksessa käytetään tilastollisia menetelmiä, vastaajia tulisi olla vähintään 100 (Vilka, 2007, s. 17). 2021 vuonna 15-vuotiaiden määrä Pirkkalassa oli 270, joista 79 suoritti mopokortin ja 29 mopoautokortin (Sotkanet, n.d; Traficom, n.d.). Odotin saavani nuorilta vastauksia 100 kappaletta, kun ottaa huomioon alle 15-vuotiaat ja jo täyttäneet, joita mopopajatoiminta voisi kiinnostaa, mutta toisin kävi. Toteutunut otos nuorien vastauksissa oli 53 kappaletta. Toteutuneella otoksella tarkoitetaan kyselylomakkeeseen vastanneiden määrää (Vilka, 2005, s. 80). Mielestäni se on riittävä vastausmäärä, koska vastausten perusteella tavoitin suurimmaksi osaksi sellaisia nuoria, joita mopotallitoiminta oikeasti kiinnostaisi. Kuten Lasten ja nuorten keskus ry: n moottoripajatoiminnan vastaavan työntekijän kanssa keväällä keskustellessa tuli ilmi, että 8 mopoilijaa on sopiva määrä mopopajalla käymiseen, jotta kaikkia nuoria kerkeää jollain muotoa auttamaan ja neuvomaan (henkilökohtainen tiedonanto, 25.5.2022). Nuorille suunnattu kysely julkaistiin kaksi kertaa, joten on mahdollista, että joku nuori on vastannut kaksi kertaa kyselyyn. Vastausten perusteella en kuitenkaan usko näin käyneen.

Laitoin sähköpostilla valikoidusti linkin kyselyyn 20 moottoripajatoiminnan vastaavalle ohjaajalle, joista kolmella ei ollut sähköposti enää käytössä. Oletettavasti sähköposti ja linkki kyselyyn saavutti 17 vastaajaa, joista sain vastauksia takaisin 10. Vastausprosentti oli 59 %, ja mielestäni tämä on riittävä vastausmäärä luotettavuuden arviointiin. Vaikka luotettavuutta ei laadullisessa tutkimuksessa kerro määrä vaan laatu (Vilka, 2005, s. 126).

Moottoripajatoiminnan vastaavat ohjaajat vastasivat pääsääntöisesti laadullisesti kyselyyn.

4.5.3 Kestävyys

Kestävän kehityksen voi jakaa kolmeen osaan: ekologiseen kestävyYTEEN, taloudelliseen kestävyYTEEN, sosiaaliseen ja kulttuuriseen kestävyYTEEN. Ekologisessa kestävyYTEESSÄ tarkoituksena on biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien toimivuuden säilyttäminen muun muassa ihmisen aineellisen toiminnan sopeuttamisella luonnon kestävyYTEEN. Taloudellinen kestävyys luokitellaan tasapainoiseksi kasvuksi, jossa ei pitkällä aikavälillä esimerkiksi velkaannuta ja joka on taas sosiaalisen kestävyYTEEN pohja. Sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyYTEEN tarkoituksena on hyvinvoinnin edellytysten siirtyminen sukupolvelta toiselle. (Ympäristöministeriö, n.d.)

Näkisin kestävä kehityksen ekologisen puolen mopopajatoiminnassa siten, että opetetaan nuoret lajittelemaan jätteet. Esimerkiksi öljyt täytyy kerätä erilliseen öljyn säilytysastiaan, josta se tulee toimittaa ongelmajätteenä eteenpäin. Mahdollisuuksia on myös mopon osien uudelleenkäyttöön, jos osat ovat ehjät ja turvalliset. Tämän kaltaisia vastauksia sain myös moottoripajatoiminnan vastaavilta ohjaajilta tutkimuksessani kysyessäni, miten heillä näkyy kestävä kehitys toiminnassa. Taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista kestävyYTEEN voisi ajatella mopopajatoiminnassa siten, että kun pajalla käyvät nuoret kokevat itsensä osaksi yhteisöä ja yhteiskuntaa, he eivät putoa järjestelmän rattaista, eivätkä syrjäydy. Joten mahdollisesti heidän jälkeläisensä voivat kokea kuuluvansa myös osaksi jotain yhteisöä ja näin voidaan välttää ylisukupolvinen syrjäytyminen. Tutkimukseni tuloksissa kävi ilmi, että osalle moottoripajoista entiset nuoret ovat jääneet toimintaan mukaan avuksi ohjaamaan mopojen ja autojen korjauksessa.

5 Tutkimuksen tulokset

Nuorille suunnattu kyselylinkki jaettiin Pirkkalan kunnan nuorisopalveluiden sosiaalisessa mediassa, joita ovat Snapchat ja Instagram, josta vastaajat löysivät kyselylinkin. Nuorille vastauksilla ei ollut takarajaa, vastaukset tulivat vuorokauden kuluessa aina kyselylinkin julkaisusta ja julkaisin kyselylinkin kaksi kertaa. Ensimmäisellä julkaisu kerralla nuorten vastauksia tuli 38, ja muistutuksen myötä vastauksia tuli yhteensä 53 kappaletta.

Moottoripajatoiminnan vastaaville ohjaajille lähetin kyselylinkin sähköpostissa saatteineen ja annoin vastausaikaa heille kaksi viikkoa, ja ensimmäisen viikon jälkeen lähetin muistutuspyynnön vastauksesta. Ensimmäisen viikon aikana sain vastauksia Pirkanmaalla sijaitsevilta moottoripajoilta kaksi, muistutuksen myötä yhden lisää. Muilta moottoripajoilta sain ensimmäisen viestin jälkeen vastauksia kolme ja muistutuksen jälkeen neljä lisää. Moottoripajatoiminnan vastaavilta ohjaajilta sain vastauksia yhteensä 10 kappaletta. Seuraavaksi tarkastelen tarkemmin saamiani vastauksia. Aloitan vastausten tarkastelun nuorten vastauksilla, jonka jälkeen tarkastelen moottoripajatoiminnan vastaavien ohjaajien vastauksia ja lopuksi kerron, millaisen oppaan Pirkkalan kunnan nuorisopalvelut saivat.

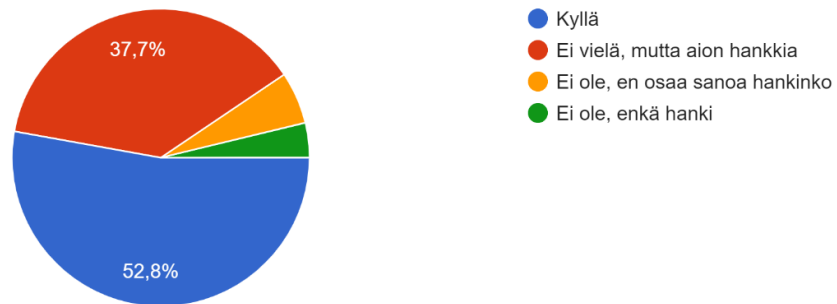
5.1 Nuorten vastaukset

Seuraavat kysymykset muodostuivat monivalinta- ja sekamuotoisista kysymyksistä, jossa nuoret pystyivät valitsemaan yhden vaihtoehdon. Nuoria vastasi kyselyyn 53, joista 52 kertoi ikänsä. Vastaajista 16 (30,8 %) vastasi olevansa 16–18-vuotiais ja 36 (69,2 %) vastasi olevansa 13–15-vuotiaita. Kaikki vastaajat vastasivat asuvansa Pirkkalassa ja mopokortin omistamiseen liittyvään kysymykseen. Vastaajista yli puolella 28 (52,8 %) on mopokortti, 20 (37,7 %) ei vielä ole mopokorttia, mutta aikoo hankkia sen, kolme (5,7 %) ei osannut kertoa aikooko hankkia mopokortin ja kahdella (3,8 %) vastaajista ei ole mopokorttia, eivätkä aio sitä hankkia. Kuva 2 havainnollistaa nuorten mielenkiintoa mopokortin omistukseen.

Kuva 2. Kyselyyn vastanneiden nuorten mopokortin omistaminen

Onko sinulla mopokortti tai mopoautokortti?

53 vastausta

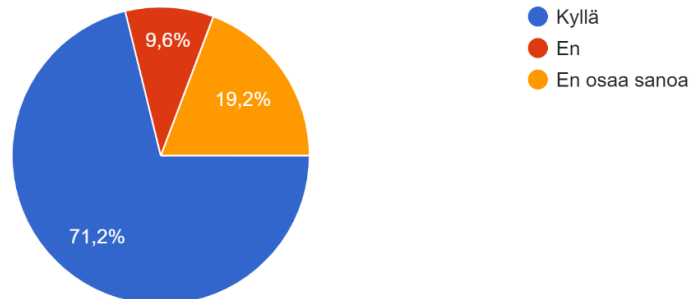

Suurimmalla osalla 33 (62,3 %) vastaajista oli jo olemassa mopo tai mopoauto tai mönkijä, 14 (26,4 %) vastaajaa aikoo hankkia jonkun näistä, neljä (7,5 %) ei osannut sanoa aikooko hankkia ja kaksi (3,8 %) ei aio hankkia mitään näistä kulkupeleistä. Kaikki vastaajat vastasivat kysymykseen, joka liittyi mopotallilla käymiseen. Vastaajista 47 (88,7 %) haluaisi mopotallin Pirkkalaan, kolme (5,7 %) ei osaa sanoa ja kolme (5,7 %) ei halua mopotallia. Mutta vastaajista kävisi vain 37 (71,2 %) mopotallilla, 10 (19,2 %) ei osannut sanoa ja viisi (9,6 %) ei kävisi mopotallilla. Koska vastaajista viisi ei selvästikään halua käydä mopotallilla, heillä oli mahdollisuus kertoa syynsä miksi eivät kävisi mopotallilla. Kaksi vastaajaa vastasi, että ei kiinnosta käydä mopotallilla, yhdellä ei ole aikaa, yhdellä ei ole tarvetta ja yhdellä ei ole mopoja. Yksi vastaaja on jättänyt vastaamatta kysymykseen mopotallilla käymisestä. Kuva 3 havainnollistaa mopotallilla käymisen kiinnostuksen määrän.

Kuva 3. Kyselyyn vastanneiden nuorten mopotallilla käyminen

Kävisitkö mopotallilla?

52 vastausta

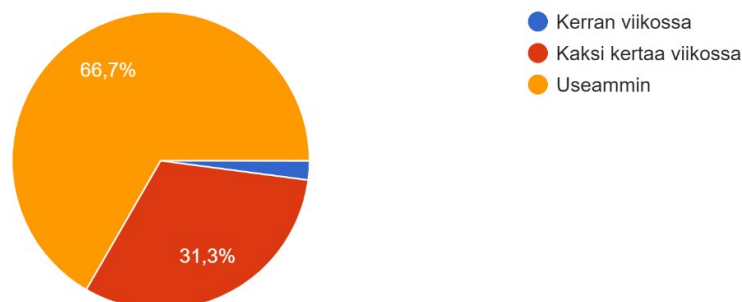

Kysyttäessä, kuinka usein vastaajat kävisivät mopotallilla vastauksia tuli 48. Vastaajista puolet 24 (50 %) kävisivät mopotallilla aina kun mahdollista, seitsemän (14,6 %) kävisi harvoin, 11 (22,9 %) ei osannut kertoa kävisikö mopotallilla, yksi vastaajista ei itse kävisi, mutta hänen mielestään olisi kiva, että ihmiset eivät ajele illalla kylillä ja häiritse vaan viettäisivät mopotallilla aikaa. Yksi vastaajista kertoo tulevansa mopotallille, kun saa mopokortin, yksi taas silloin kun huvittaa, yksi kävisi usein ja kaksi silloin tällöin. Kysyttäessä mopotallin aukioloista, yksi vastaajista haluaisi mopotallin olevan auki kerran viikossa, 15 (31,3 %) haluaisi sen olevan auki kaksi kertaa viikossa ja 32 (66,7 %) haluaisi mopotallin olevan useammin auki, kuten alla oleva kuva (Kuva 4) havainnollistaa.

Kuva 4. Kyselyyn vastanneiden nuorten toiveet mopotallin aukioloista

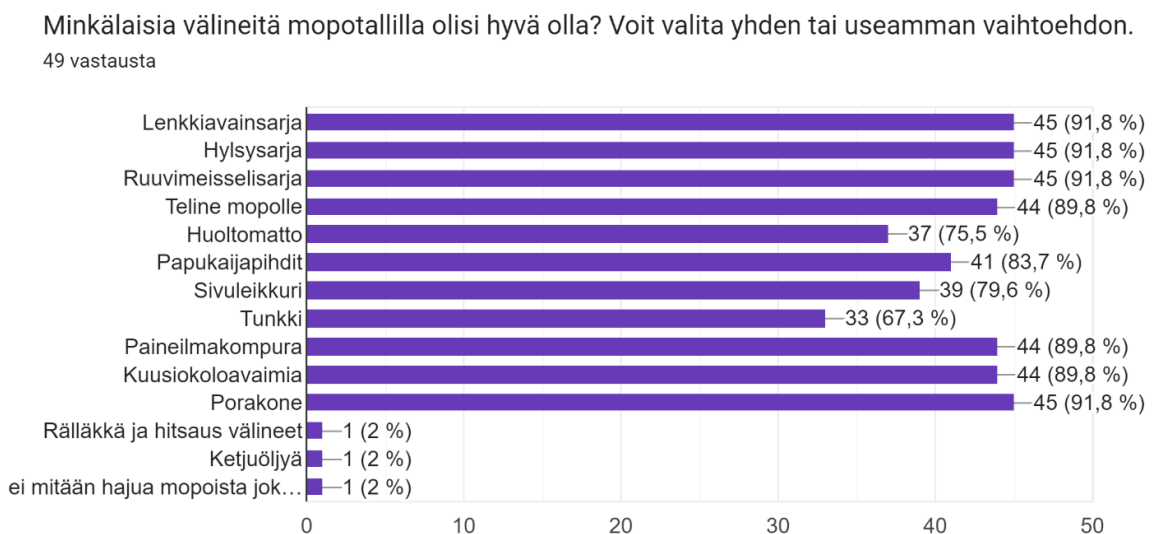
Kuinka usein mopotallin pitäisi olla auki?

48 vastausta

Seuraaviin kysymyksiin vastaajat saivat valita useamman vaihtoehdon. Kysyttäessä, mitä nuoret haluaisivat tehdä mopotallilla vastauksia tuli 48. Vastaajista 34 (70,8 %) haluaisi viettää aikaa kavereiden kanssa mopotallilla, 42 (87,5 %) haluaisi korjata kulkuvälinettä ja 21 (43,8 %) vastaajista haluaisi jonkun yhteisen projektin. Koska mopotallilla on tarkoitus myös korjailla nuorten kanssa heidän mopojaan, yksi kysymys liittyi siihen, minkälaisia välineitä mopotallilla tulisi olla nuorten mielestä, johon vastasi 49 henkilöä. Vastausvaihtoehdoista eniten kannatusta sai lenkkiavainsarja, hylsysarja, ruuvimeisselisarja ja porakone. Seuraavaksi eniten kannatusta sai teline mopolle, paineilmakompura, kuusiokoloavaimet. Vastaajat kokivat muutkin valmiiksi ehdottamani välineet hyödyllisiksi, ja muutaman oman ehdotuksenkin he kertoivat, joita olivat ketjuöljy, rälläkkä eli kulmahiomakone ja hitsausvälineet. Yhdellä vastaajasta ei ole vastauksensa mukaan mitään hajua mopoista, mutta ajattelee, että joku pora voisi olla hyödyllinen väline mopopajalla. Kuva 5. havainnollistaa tarkemmin, mitä nuoret kokevat tarvitsevansa työkaluina mopotallilla.

Kuva 5. Kyselyyn vastanneiden nuorten toiveet mopotallin työkaluista

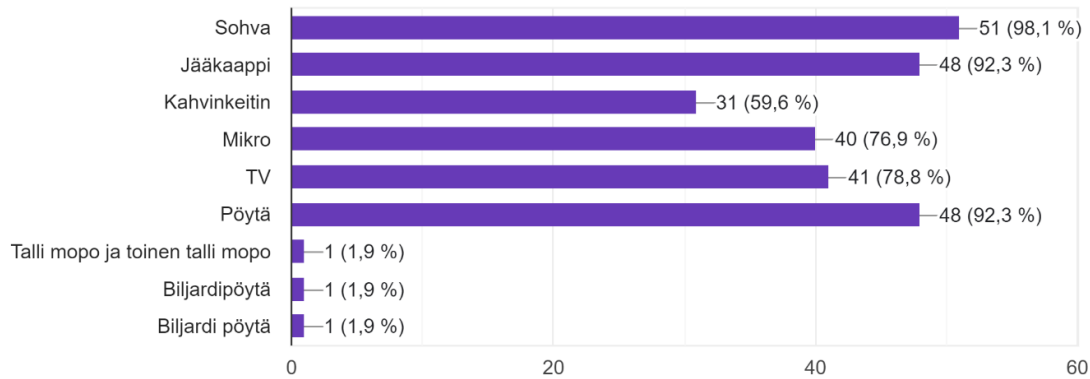

Sen jälkeen kartoitin vastaajien mielipidettä mopotallin sisustukseen, johon tuli 52 vastausta. Lähes kaikki vastaajat haluaisivat sohvan mopotallille sekä jääkaapin ja pöydän. Televisio, mikro ja kahvinkeitinkin koettiin tärkeäksi osaksi mopotallia. Muita vastaajien ehdotuksia olivat tallimopo ja toinenkin sekä kaksi kertoi haluavansa biljardipöydän mopotallille. Kuva 6. kertoo tarkemmin, mitä nuoret toivovat mopotallilta löytyvän.

Kuva 6. Kyselyyn vastanneiden nuorten toiveet mopotallin sisustuksesta

Mitä mopotallissa pitäisi olla (huonekalut, laitteet, sisustus, yms.)? Voit valita yhden tai useamman vaihtoehdon.

52 vastausta

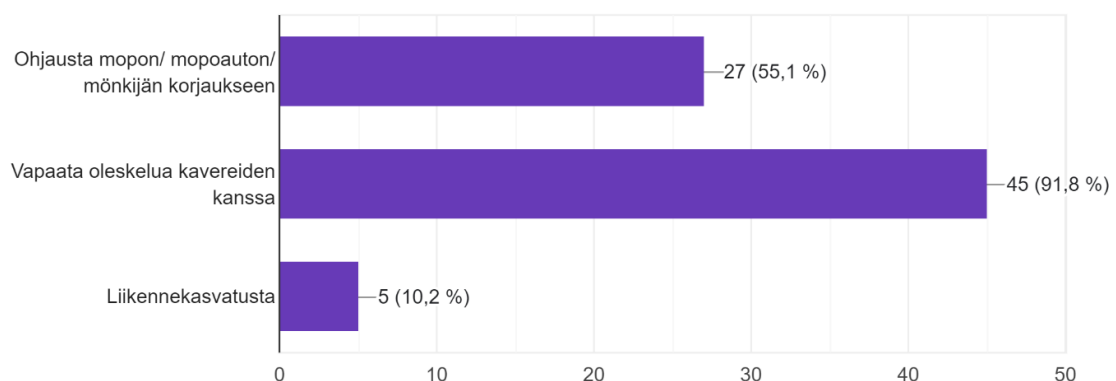

Yksi kysymys liittyi mopotallitoimintaan, johon tuli 49 vastausta. Kuvasta 7 näkee, että lähes kaikki vastaajista (91,8 %) haluaisi viettää vapaasti aikaa kavereiden kanssa, mutta samalla yli puolet haluaisi (55,1 %) ohjausta mopon tai mopoauton korjaukseen, ja vain viisi vastaajista toivoi saavansa mopotallilta liikennekasvatusta.

Kuva 7. Kyselyyn vastanneiden nuorten toiveet mopotallin toiminnalta

Millaista toimintaa toivoisit mopotallilla olevan? Voit valita yhden tai useamman vaihtoehdon.

49 vastausta

Viimeisessä osiossa sana oli vapaa. Valmiit kysymykset oli laadittu, mutta vastaaminen ei

ollut pakollista, joka näkyy vastausten määrässä. Yksi kysymys oli, mitä muuta nuoret toivoisivat mopotallilta? Vastauksia olivat muun muassa ilmaisia energiajuomia, positiivinen ilmapiiri, saisi tuoda oman crossin, kaikkea kivaa, kevarit myös sallittu, voi vuokrata omaan käyttöön, pihassa olisi keulinta suora, rento meno, kaiutin, sinne saisi mopon talvisäilöön, korjausapua ja kavereiden kanssa oloa sekä toivomuksen siitä, että mopotalli olisi Pirkkalan taajama-alueella, että useammat pääsisivät hyötymään tästä. Mopotallin sijainti toiveeksi korostui keskustan läheisyys sekä muutamat toivoivat semmoista paikkaa, jossa mopot eivät häiritse muita. Kysyttäessä, millaisia muita palveluita vastaajat haluaisivat mopoilun ympärille niin suurin osa vastaajista haluaisi suljetun alueen keulimiselle ja moposuoran sekä pientä tarjottavaa kävijöille.

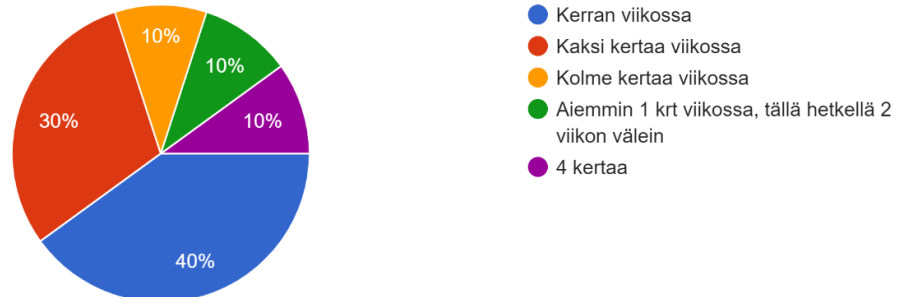
5.2 Moottoripajojen vastaavien ohjaajien vastaukset

Moottoripajojen vastaavilta ohjaajilta vastauksia tuli kymmenen kappaletta ja he vastasivat pääsääntöisesti kaikkiin kysymyksiin. Moottoripajalla kävijöiden ikä vaihteli pajan mukaan, yhdellä pajalla käy selkeästi nuorempaa väkeä (8–16-vuotiaita) ja muilla pajoilla on keskitytty 12–24-vuotiaisiin. Yhdellä moottoripajalla on asetettuna ikäraja, joka on 18-vuotta, mutta muilla moottoripajoilla ei ole ikärajaa asetettuna. Vastausten mukaan se on itsestään asettunut noin 20-vuotiaisiin. Pääsääntöisesti moottoripajatoiminta on avointa toimintaa, jonne on matala kynnys saapua. Suljettuakin toimintaa moottoripajoilta löytyy. Yhdellä pajalla on käytössä ennakoilmoittautuminen, koska kaupunki toimii osana toimintaa. Toisella moottoripajalla mopopajatoiminta on avointa, mutta siellä on lisäksi suljettuja ryhmiä pienryhmätoiminnan takia kuten joustavan perusopetuksen ryhmä ja autoryhmä. Moottoripajatoimintaa järjestetään vaihtelevasti, yhdellä pajalla on toimintaa joka toinen viikko ja toisella taas jopa neljä kertaa viikossa, muut pajat toimivat tältä väliltä. Kuva 8 havainnollistaa, kuinka usein vastanneilla moottoripajoilla on toimintaa.

Kuva 8. Moottoripajojen toimintakertojen määrä viikossa ohjaajien mukaan

Kuinka usein moottoripajatoimintaa järjestetään?

10 vastausta

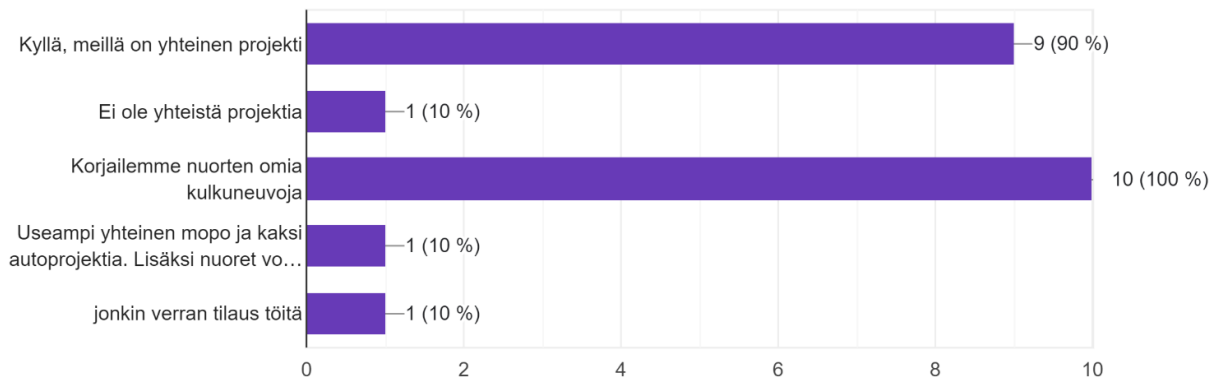
Vastaajien mukaan kaikilla moottoripajoilla on ohjattua toimintaa tarjolla, yhdellä pajalla toiminnan ohjaus riippuu sen iltaisesta kävijämäärästä ja ikäjakaumasta.

Moottoripajatoiminnan ohjaukseen voivat osallistua monet eri toimijat tai pelkästään nuorisotyöntekijä. Vastausten mukaan suurimmassa osassa moottoripajoista pajaohjaajalla oli vähintään toinen ohjaaja parina toimintaa toteuttaessa. Moottoripajatoimintaa ohjataan yhteistyössä muun muassa eri järjestöjen (4H ja seurakunta), ammattiopiston opettajien, nuoriso-ohjaajien, vapaaehtoisten moottoripajaohjaajien, palkattujen nuorten tai yhteistyökumppanien kanssa. Esimerkiksi yhdellä moottoripajalla on korjaamolta auton asentaja työparina. Moottoripajat ovat parista tunnista kolmeen tuntiin auki kerrallaan. Välineistö ja tilat vaihtelivat moottoripajoittain, tiloja on autotalleista perustyökaluineen aina 300 neliön halliin, josta löytyy nostureista lähtien kaikki korjaamotyökalut. Kaikilla moottoripajoilla korjattiin nuorten omia kulkuneuvoja sekä suurimmalla osalla oli myös yhteinen projekti, jota rakentavat. Yhdellä pajalla on useampi yhteinen mopo- ja kaksi autoprojektia, ja nuoret saavat säilyttää sillä pajalla omia projektejaan, jossa rajoituksena on yksi säilytettävä projekti nuorta kohden. Yksi moottoripajoista tekee nuorten mopojen korjauksen ohjauksen lisäksi tilaustöitä. Kuva 9 havainnollistaa moottoripajojen projekteja.

Kuva 9. Moottoripajojen projektit ohjaajien mukaan

Onko teillä moottoripajatoiminnassa nuorten kanssa yhteinen projekti vai korjailletteko vain nuorten omia kulkuneuvoja? Voit valita yhden tai useamman.

10 vastausta

Kysyttäessä, onko moottoripajoilla muuta toimintaa kulkuneuvojen korjauksen lisäksi, vastauksista ilmeni, että jokaisella pajalla on muutakin toimintaa. Muuksi toiminnaksi moottoripajojen vastaajat nimesivät yhteiset polkupyörä ajoretket, avointen ovien päivät, ratapäivät, vapaan oleskelun, yhdessä pelaamisen, kahvittelun ja silloin tällöin yhteisiä retkiä pajan ulkopuolelle, joista esimerkkinä karting, pakohuone ja ruokailu. Yksi pajoista on ajatellut laajentaa toimintaansa mopojen korjauksen lisäksi puutyöpajaan ja toinen paja suunnittelee yön yli reissua omalla porukalla. Vastaajista neljä kertoivat osallistuvansa Lasten ja nuorten keskuksen järjestämiin yhteisiin kisoihin ja tapahtumiin. Yksi vastaajista kertoi heidän muuksi toiminnakseen, että

pajalla ei tarvitse korjata aina jotain. Jos siltä tuntuu voimme opetella vaikka villasukkan neulontaa. Nuorten toiveiden mukaan mennään.

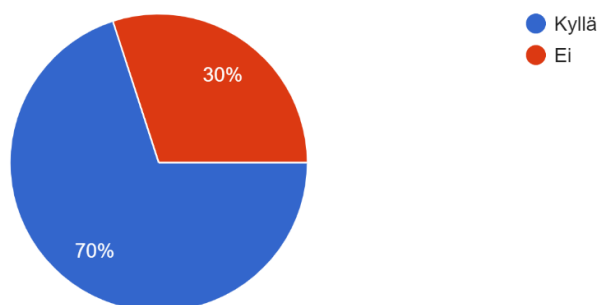
Kohderyhmää moottoripajat kertoivat tavoittavansa sosiaalisen median kautta, paperillisilla mainoksilla, kunnan internetsivuilla, WhatsAppilla, Wilman kautta, nuoret mainostavat itse toimintaa sekä erilaisissa tapahtumissa ja kouluissa vieraillessa. Liikennekasvatus on yksi moottoripajatoiminnan tavoitteista ja se näkyy jokaisen pajatoiminnassa jollain keinoin. Vastaajista yhdeksän kertoo, että heillä liikennekasvatus näkyy keskusteluissa nuorten kanssa usein tekemisen ohessa. Muita käytettyjä keinoja liikennekasvatukseen on ollut, että

moottoripajoilla on käynyt liikennepoliisi kertomassa työstään, yhteistyö liikenneturvan, poliisin ja kaupungin liikenneturvallisuustyöryhmän kanssa, mopojen huoltaminen, järjestämällä mopon tieliikennekunnan tarkistus tempauksia sekä liukkaalla radalla ajaminen autoilla talvella, että nuoret saavat tuntumaa liukkaalla ajamisesta. Kukaan moottoripajoista ei auta tai ohjaa nuoria mopojen virittämisessä, ellei se ole selkeästi kilpamopo, jolla ei ajeta liikenteessä. Perusteina vastaajat kertovat mopojen virittämisen olevan laitonta, pajan maine ja liikenneturvallisuus kärsisi, jolloin myös mopon ja kuljettajan turvallisuus vaarantuisi. Yksi vastaajista kertoi, että Lasten ja nuorten keskus ry: n toiminnan alla toimiessa, yksi ehto on, että nuorten tieliikenteessä olevia mopoja ei viritetä pajalla.

Vastaajista kuusi on maininnut yhteistyökumppaninsa, esimerkkinä 4H, seurakunta, tukiyhdistys, ammattiopisto, kaupunki sekä paikallisia yrityksiä (autokorjaamot, rautaromun kierrätys, kuljetusalan yritys) ja vapaaehtoiset aikuiset. Moottoripajoista seitsemällä on mukana vapaaehtoisia ja kolmella ei ole, jota kuva 10 havainnollistaa. Vastaajat kokevat Lasten ja nuorten keskus ry: n kanssa yhteistyön olevan hyödyllistä. Vastaajat kertoivat saavansa Lasten ja nuorten keskus ry: ltä muun muassa apua toimintaan, markkinointimateriaalia, varusteavustusta, vertaistukea, materiaalitukea, yhteisiä tapahtumia ja koulutusta.

Kuva 10. Moottoripajojen vapaaehtoisten määrä

Onko toiminnassa mukana vapaaehtoisia?
10 vastausta

Moottoripajatoiminnan perustaminen ei vastaajien mukaan välttämättä tarvitse ollenkaan rahaa, jos löytää vain sponsorit ja sopivat yhteistyökumppanit. Moottoripajatoiminnan voi aloittaa myös pienellä budjetilla ja kasvattaa sitä toiminnan jatkuessa. Vastaajat näkevät yhteistyökumppaneiden olevan avainasemassa toimintaa perustaessa, koska heiltä voi saada esimerkiksi työkalulahjoituksia. Palkkakustannuksetkin on huomioitava moottoripajan budjetissa. Vastaajien mukaan rahoitus ja lahjoitukset heidän moottoripajatoimintaansa tulevat eri hankkeilta, kaupungilta/ kunnalta, järjestöiltä, säätiöiltä, seurakunnalta sekä erilaisten tempausten kautta kuten esimerkiksi auton pesuista tai renkaiden vaihdosta. Yksi vastaajista kertoi, että he hakevat vuosittain Aluehallintavirastolta avustusta nuorten paja/kerhotoimintaa varten. Kuukausikulut vaihtelivat moottoripajojen kohdalla 50 eurosta 1 500 euroon, johon vaikuttaa muun muassa tilavuokrat ja nuorten välipalat.

Perustyökaluilla pääsee vastaajien mukaan moottoripajatoiminnassa hyvin alkuun. Erikseen mainintaa tuli mopopukista, porakoneesta, kulmahiomakoneesta, hitsauskoneesta, jarrunpuhdistus suihkeesta, paineilmalaitteesta, rengaspainemittarista, työkasineistä, työvalosta, pesuvälineistä ja -aineista, ensiapuvälineistä, pelastautumissuunnitelmasta sekä kahvinkeitin koettiin myös tarpeelliseksi moottoripajalla. Mopopajaa perustaessa vastaajien mukaan on hyvä ottaa huomioon tilojen sijainti ja käytännöllisyys, vakuutukset, pohtia kohderyhmää, toiminnan muotoa ja rahoitusta sekä paikallisia yhteistyökumppaneita esimerkiksi lahjoitusten suhteen. Vastaajien mielestä on myös hyvä pohtia, miten pajan toimintaa informoidaan ja mainostetaan. Turvallisuus, järjestelmällisyys, arvot, hyvä meininki, moottoriosaaaja toiminnassa mukana ohjaajana ja ohjaajien roolien selvittäminen koettiin tärkeäksi osaksi moottoripajatoiminnan perustamista. Vastaajien mukaan moottoripajatoiminnassa on hyvä ottaa myös huomioon, että on selkeät pelisäännöt ja toiminta on päihteetöntä, toiminnan jatkuvuus, välipalan mahdollisuus, nuorten omat toiveet ja ideat sekä heidän osallistamisensa alusta saakka. Yksi vastaajista kertoi, että osallistujia määrät voivat vaihdella ja varautuminen erityistä tukea tarvitseviin nuoriin on huomioitava. Toinen vastaajista huomautti, että jos tilan vuokraa kokonaan itselleen sitä kannattaa käyttää useammin kuin kerran viikossa.

Kehittämisen kohteina vastaajat näkevät omassa toiminnassaan muun muassa isomman hallin ja joitakin laitteita, verkoston laajentamista, tavoitteellisempaa sekä

suunnitelmallisempaa toimintaa, ulkopuolisen rahoituksen lisäämisen toiminnan monipuolistamiseen, asiantuntija vierailut sekä nuorten kohtaamisen taitojen kehittäminen ja tuoda heidän ääntänsä enemmän näkyville. Yhdellä moottoripajalla on haaveena vaikeasti työllistyvien työttömien nuorten aikuisten työllistäminen. Kestävä kehitys näkyy moottoripajojen toiminnassa muun muassa olemalla säästäväisiä, jätteiden ja romujen kierrätyksellä ja hyödyntämällä vanhoja kalusteita esimerkkeinä sohvut, hyllyt ja työkalut. Yhdellä moottoripajalla on tarkoituksena lisätä jo olemassa olevien jätteiden lajitteluun myös muovi ja paperi.

5.3 Mopopajan perustaminen -opas

Vaikka tämä opinnäytetyö on kattava selostus mopopajan perustamisen näkökulmista Pirkkalaan, tein Pirkkalan kunnan nuorisopalveluille vielä oman oppaan. Päädyin oppaan tekemiseen, koska siitä löytää nopeammin tietoa, esimerkiksi mahdolliset yhteistyökumppanit. Opasta aloitin tekemään vastausten analysoinnin jälkeen. Oppaassa on tiivistetysti saamani aineisto nuorten sekä moottoripajatoiminnan vastaavien ohjaajien vastauksista ja yhteistyökumppaneiden yhteystiedot, jotka ovat alustavasti suostuneet lähtemään mukaan mopopajatoimintaan. Koska mukana on myös yksityishenkilöitä, opas ei ole julkinen. Opas on 9-sivuinen ja se koostuu nuorten toiveista ja ajatuksista mopopajatoimintaa kohtaan, mitä muut moottoripajat ovat kokeneet hyvänä pajatoiminnassa sekä sen kehittämisen kohteita, valmiita ideoita ja linkkejä liikennekasvatukseen sekä yhteistyötahojen yhteystiedot. Kuva 11 havainnollistaa, millainen oppaan kansi ja sisällysluettelo on. Oppaan on tarkoitus olla valmis ponnahduslauta mopotallin perustamiselle. Siitä saa esimerkiksi ideoita, mistä lähteä vielä kysymään mahdollisia sponsoreita, joita en itse tavoittanut tai tullut ajatelleeksi oppimisprosessin aikana. Toivon, että tästä oppaasta on tilaajalle hyötyä.

Kuva 11. Mopopajan perustamisoppaan kansikuva ja sisällysluettelo

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto.....	1
Mopopajan perustaminen - Mitä muut pajat pitävät hyödyllisenä ja toimivana?.....	2
Toiminnan rahoittaminen.....	4
Mopopajatoiminta ja liikennekasvatus.....	6
Yhteistyökumppanit.....	7
Nuorten toiveet ja odotukset.....	9

6 Johtopäätökset

Kyselyillä tavoitin hyvin nuoria ja moottoripajatoiminnan vastaavia ohjaajia. Nuorille suunnatulla kyselyllä tavoitin pääsääntöisesti juuri mopopajatoiminnasta kiinnostuneita nuoria, jotka olivat mopopajan kohderyhmää 13–18-vuotiaita. Pirkkalalaiset nuoret toivovat mopopajaa Pirkkalaan ja sille on ilmeinen tarve. Vastaajista 88,7 % toivoi mopopajaa Pirkkalaan ja 71,2 % vastaajista kävisi mopopajalla. Samanlaisia tuloksia Ruokonenkin sai opinnäytetyössään (2021) Myrskylän kunnan nuorilta. Mopopajan lisäksi Pirkkalan nuorten vastauksista ilmeni toiveena sellainen paikka, jonne voisi perustaa myös mopo-/keulintasuoran. Mopotallilta toivotaan, että siellä saa viettää aikaa kavereiden kanssa, mutta myös ohjausta ja apua mopojen korjaukseen, eikä vastaajat pidä pahana, että heille kerrataan liikennesääntöjä.

Mopopajatoiminnalla nuorten elämän laatua voisi tukea, kuten Nikoskisen tutkimuksessa (2011) kävi ilmi, että nuoret saavat elämäänsä enemmän sisältöä nuorisotoimen mopohallien kautta. Pääkaupunkiseudulla mopotalleille oli selkeä sosiaalinen tarve, jolla on myös sosiaalisesti vahvistava rooli. Liikennekasvatus moottorihallitoiminnassa on myös

tärkeässä asemassa. Moottorihallit mahdollistavat myös köyhempien nuorten moottoriturheiluharrastamisen. (Nikoskinen, 2011, ss. 20, 89)

Vaikka vastaajista muutama ei halua mopotallia niin silti he ovat kertoneet, mitä toivoisivat mopotallilla olevan ja mitä muita palveluita he toivoisivat mopoilun ympärille. Tästä voisi päätellä, että näitä nuoria mopotallitoiminta kuitenkin voisi kiinnostaa, kunhan vain ensiksi näkisivät sen toiminnassa ja sen tarjoamat mahdollisuudet. Nuoret tulisivat kuitenkin kavereiden kanssa viettämään aikaa mopotallille ja mahdollisesti rakentamaan yhteistä projektia. Osan vastauksista korostui se, että mopotallille ei välttämättä ole tarvetta muuten kuin kavereiden kanssa ajan viettämiseen, mutta he toivoivat mopoilun ympärille muuna toimintana muun muassa moposuoraa. On tärkeää tukea nuorten kaverisuhteita esimerkiksi mopotallitoiminnan avulla, koska erilaiset muutokset nuoren elämässä voi altistaa syrjäytymiselle (STM, n.d.). Kun nuoret saavat tavata kavereitaan turallisessa ympäristössä ja heillä on turvallinen aikuinen lähettyvillä, voidaan ennaltaehkäistä nuorten syrjään jäämisen kokemuksia ja tarvittaessa ohjata heitä ennaltaehkäisevien palveluiden piiriin. Yksi keino nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn on hyvinvointia edistävät palvelut. (THL, 2022) Näkisin mopotallitoiminnan yhtenä nuorten hyvinvointia edistävänä palveluna, koska nuoret ovat itse sitä toivoneet ja mielekäs harrastustoiminta tukee ihmisen hyvinvointia.

Mopopajatoiminta on loistava keino nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn ja osallisuuden tukemiseen. Mielestäni osallisuuden tulisi olla asenne, jota ohjaa tahto kunnioittaa muiden mielipiteitä sekä antaa tilaisuuden vaikuttaa, kuten Kiilakoski (2008, s. 18) on kirjoittanut. Varhaisella puuttumisella nuorten syrjäytymiseen, saataisiin säästettyä yhteiskunnan rahoja pidemmällä aikavälillä, kuten THL: n ja Sitran tutkimus on osoittanut (Ristikari, 2018, s. 1).

Ehdottamani työkalut nuoret kokivat tärkeiksi mopotallilla sekä sisustustavarat. Nuoret toivoivat myös, että mopotallilla olisi rento meno ja positiivinen ilmapiiri, jonka moottoripajatoiminnan vastaavien ohjaajienkin vastauksesta kävi ilmi. Paikkatoiveeksi nuorilta nousi Pirkkalan keskustan alue, mutta mikä tahansakin paikka kelpaisi. Tietenkin paras paikka mopotallille olisi sellainen, jossa ei ole asutusta lähellä, mutta helposti saavutettavissa, kuten moottoripajojen vastaavien ohjaajatkin vastasivat.

Moottoripajatoimintaa on monen näköistä ja siitä on pääsääntöisesti tehty nuorten näköistä toimintaa. Tietysti moottoripajan toiminta ja tilat riippuvat siitä, kuka on taustaorganisaationa toiminnassa ja minkä verran nuoret itse ovat päässeet vaikuttamaan asiaan. Jos mopopaja on koulun tai toisen yrittäjän hallitiloissa, silloin sen sisustukseen nuoret eivät voi itse kauheasti vaikuttaa sekä kellonajallisestikin se on määritelty toisten puolesta, milloin tiloja voi käyttää. On monia hyviä puolia toimia jo olemassa olevissa tiloissa. Esimerkiksi on paljon halvempaa, kun työkalut ovat jo valmiina sekä mahdollisesti tilavuokra on ilmainen tai lähestulkoon olematon. Tietenkin on tärkeä muistaa, että mopopajalla voi tehdä muutakin kuin vain korjata mopoja, voi mennä esimerkiksi käymään elokuvissa nuorten kanssa, jotka pajalla käyvät. Nuorten osallistuminen toimintaan on edellytys toiminnan jatkumiselle ja heidän osallisuutensa tunnetta tulee vahvistaa esimerkiksi mahdollistamalla halukkaiden vaikuttaminen toimintaan ja kertomaan mielipiteensä, kuten Kiilakoski (2008, s. 8) on kuvannut osallisuuden edellytyksiä.

Tilat voi vuokrata tai saada sponsoroituna käyttöön. Toimintaa suunniteltaessa on hyvä pohtia valmiiksi, kenelle pajatoiminta on tarkoitettu, vuokrataanko tilat ja työkaluja voi saada lahjoituksenakin. Jos tilat vuokrataan omaan käyttöön, olisi sitä järkevämpi käyttää useammin kuin kerran viikossa. Mopopajatoiminnan voi aloittaa pienellä budjetilla ja tarkastella, onko toiminnasta oikeasti kiinnostuneita nuoria ja laajentaa toimintaa sen jatkuessa. Lasten ja nuorten keskus ry koettiin vain hyödylliseksi yhteistyökumppaniksi, heiltä saa muun muassa avustusta toimintaa aloittaessa. Yhteistyökumppaneiden kanssa toimintaa on helpompi järjestää ja lisäksi silloin voi kuluja saada jaettua.

Yhteistyöllä on myös muita positiivisia vaikutuksia kuin vain säästäminen. Sosiaali- ja terveysalalla moniammatillinen yhteistyö näkyy asiakkaalle toimintana, jossa asiakkaan etu on ensisijainen tavoite. Asiakkaan näkökulmasta ajateltuna, moniammatillinen yhteistyö on asiakaskeskeistä ja hänen etujensa mukaista. Työntekijän näkökulmasta taas yhteistyöllä saavuttaa ammatillista kehittymistä ja positiivisia asioita. (Helin, 2016, s. 82) Samat vaikutukset moniammatillisella yhteistyöllä on myös mopopajatoiminnassa asiakkaaseen, jossa nuori on asiakas. Jos mopopajalla on moottoreista tietävä asentaja yhtenä ohjaajana ja toisena ohjaajana nuorisotyöntekijä, nuori hyötyy molempien ohjaajien osaamisesta. Myös ohjaajat voivat oppia paljon toisiltaan ja kehittyä niin ammatillisesti kuin ihmisinä.

Liikennekasvatus näkyy tutkimukseen osallistuneiden moottoripajoilla pääsääntöisesti keskusteluina nuorten kanssa toiminnan ohessa. Samansuuntaisia vastauksia liikenneturvakeskuskin sai tekemässään kyselyssään nuorisotyöntekijöille (Markkanen, 2020). Liikennekasvatus nähdään tärkeänä osana nuorisotyötä varsinkin moottoripajatoiminnassa, ovathan nuoriso-ohjaajat eräänlaisia kasvattajia nuorten elämässä. Nuoret ovat kertoneet haasteelliseksi liikenneturvallisuudessa esimerkiksi omien ajotaitojen hahmottamisen. Hyvinä ja toimivina liikennekasvatus keinoina on pidetty muun muassa nuorten kanssa käydä läpi todellisia onnettomuustilanteita ja saada vierailija kertomaan omasta liikenneonnettomuudestaan. (Lasten ja nuorten keskus, 2021) Ruokosen (2021, s. 31) mukaan, mopotallilla liikennekasvatus tapahtuisi nuorille mielekkäässä ympäristössä.

Tutkimusmenetelmänä opinnäytetyössä oli vertailukehittäminen, jossa perusideana on toisilta oppiminen (ks. Ojasalo, ym., 2014, s. 43). Vastanneet moottoripajojen ohjaajat näkivät kehittämisen kohteina muun muassa tavoitteellisemmän ja suunnitelmallisemmän toiminnan, asiantuntijavierailut sekä nuorten äänen kuulemisen ja heidän kohtaamisensa taitojen kehittämisen. Pirkkalaan suunniteltaessa mopopajaa olisi hyvä miettiä valmiiksi mopopajan tavoitteet ja ketä asiantuntijoita sinne voisi pyytää vierailulle. Tietenkin nuorilta tulee myös kysyä, ketä he haluaisivat mopopajalle vierailulle, jolloin nuorten ääni tulee kuuluviin. Nuoriso-ohjaajilla on nuorten kohtaamisen taito hyvin hallinnassa, mutta mahdollisten yhteistyökumppaneiden taitoa voi kehittää esimerkiksi perehdyttämällä tai Lasten ja nuorten keskuksen järjestämällä koulutuksilla.

Tutkimukseni aineistolla sain vastaukset tutkimuskysymyksiini sekä erillisen oppaan mopopajan perustamisesta nuorisopalveluiden käyttöön. Oppaassa on tiivistetysti kaikki vastaukset, joka hyödyntää tilaajaa mopopajaa perustaessa. Uskon, että saavutin kyselylomakkeilla mopopajatoiminnasta kiinnostuneet nuoret. Mahdollisuus on, että nuoret ovat vastanneet kaksi kertaa tai joku on vastannut vitsillä. Koska kyselyyn vastaaminen oli täysin vapaaehtoista, en usko nuorten vastanneen kahta kertaa samaan kyselyyn, jokaisen vastauksen ollessa erilainen. Nuorten vastauksia tuli myös niin vähän, että uskon vastanneiden olevan oikeasti kiinnostuneita mopopajatoiminnasta. Moottoripajojen vastaavien ohjaajienkin vastaaminen oli vapaaehtoista. Uskon vastausten perusteella

saaneeni sellaisten ohjaajien vastaukset, jotka haluavat auttaa ja kertoa oman kokemuksensa sekä mielipiteensä pajan perustamisesta. Moottoripajojen vastaavien ohjaajien vastaukset olivat laadullisia vastauksia, joka tukee vastausten luotettavuutta. Kokonaisuudessaan sain kattavan aineiston, josta oli hyvä rakentaa tämä opinnäytetyö.

7 Pohdinta ja kehittämisehdotukset

Kontiolahdelle paikalliset nuoret ovat saaneet moposuoran, joka vaati vain tilan ja yhteistä tahtoa. Kontiolahdella oli samoja ongelmia kuin Pirkkalassakin, nuoret kokoontuivat mopoilla koulujen pihoihin, mikä aiheutti vaaratilanteita ulkoilijoiden näkökulmasta. Moposuoran perustaminen ei vaatinut Kontiolahtessa valtuuston tai lautakunnan päätöstä, nuorisotoimi ja tekniset palvelut hoitivat yhdessä moposuoraan liittyvät asiat. (Nuorisokanuuna, n.d.) Jos moposuora on saatu Kontiolahteen, miksi sitä ei saisi myös Pirkkalaan? Pirkkalan kunnan laatustrategiana on olla viiden tähden kunta, jonka toimintaperiaatteena on muun muassa uudistua. Yhtenä Pirkkalan tavoitteena on tarjota kuntalaisilleen laadukas ja turvallinen elinympäristö viisaalla ja turvallisella liikkumisella. Toisena tavoitteena on hyvinvoivat kuntalaiset, jossa keinona on mielekkään vapaa-ajan ja harrastusten mahdollistaminen. (Pirkkala, n.d.-b) Nuorten toivoma mopopaja ja moposuora tukisi Pirkkalan kunnan laatustrategian uudistumis- kohtaa. Pirkkalan kunnan laatustrategian tavoitteet tukevat myös ajatusta mopotallista sekä -suorasta. Ne olisivat paikkoja nuorille, jossa he eivät ole häiriöksi muille kuntalaisille ajotavoillaan, ja ne tukisivat mielekkään vapaa-ajan ja harrastustoiminnan mahdollistamista. Mopotalli ja moposuora olisi hyvä pitää erillään toisistaan, koska jonkun verran ilkeä ja sotkemista on havaittu ainakin Kontiolahteen moposuoralla (Nuorisokanuuna, n.d.).

Osallistuin kesällä 2022 Tampereen kaupungin nuorisopalveluiden järjestämään mopomiittiin, jossa oli järjestetty kiihdytysuora ja tempupaikka. Paikalle saapui satoja nuoria ja osa saapui vanhempien kyydillä tuoden crossipyörän paikalle. Aika oli rajallinen ja luulen, että mopoilijat lähtivät miitin jälkeen ajamaan muualle kaupunkiin mopoillansa. Jos Pirkkalassa olisi moposuora asutuksesta hieman kauempana, jossa olisi mahdollisuus harjoitella omia ajotaitojaan, uskon, että suora keräisi mopoilijoita ympäri seutukuntaa sinne ajamaan. Nuorten saapuminen Pirkkalan moposuoralle seutukunnista auttaisi muitakin

kuntia ja kaupunkeja vähentämään häiriöksi koettua ajelua. Hieman syrjäisempi sijainti ei häiritsisi muiden kuntalaisten yöunia. En usko, että moposuora sulkisi kokonaan häiriöajeluja pois muualta kunnan alueelta, mutta uskoisin sen vähenevän. Mopoilu on osa nuoruutta ja monelle nuorelle tärkeä harrastus, joten ajotaitojen harjoittelulle olisi hyvä osoittaa turvallinen paikka.

Yksi nuorista vastasi toivovansa mopotallin lisäksi korjauspaikkoja. Pääkaupunkiseudulla käytettiin liikkuvaa moottorihallia, joka tarjosi nuorille pienimuotoista korjausapua ja työkaluja mopojen korjaukseen sekä kannustettiin käymään varsinaisilla mopohalleilla (Nikoskinen, 2011, s. 89). Samankaltainen toiminta voisi toimia Pirkkalassakin. Pirkkalassa on liikkuva nuorisotila, jonka avulla jalkaudutaan kerran viikossa nuorten pariin. Liikkuvaan nuorisotilaan voisi tehdä mopoja varten työkalupakin, josta löytyisi perustyökalut mopon pienimuotoiseen korjaukseen. Samalla mopoileville nuorille voisi tarjota apua sekä mainostaa mopotallitoimintaa.

Mopotallilla kävijämäärä varmasti vaihtelisi ja tulisi asettumaan tai lisääntymään nuorten puskaradion kautta sekä sukupolven vaihdoksen myötä, mutta en usko mopoilun loppuvan. Mopotalli loisi yhteisöllisyyden tunnetta niille nuorille, jotka siellä käyvät. Mahdollisuutena on myös nuorten syrjäytymisen ehkäisy, nuorten osallisuuden tunteen vahvistaminen ja uusien kavereiden löytäminen harrastuksen kautta sekä erilaiset onnistumisen kokemukset yhteistä projektia rakentaessa. Lisäksi myös nuoret saisivat uudenlaisia elämyksiä osallistuessa Lasten ja nuorten keskuksen järjestämiin kisoihin. Moottoripajoja käytetään myös joustavassa perusopetuksessa ja uskoisin, että tällaista voisi myös Pirkkalassa hyödyntää.

Nuorten liikennekäyttäytyminen nousee usein esille ja Pirkkalan kuntalaiset ovat kysyneet nuoriso-ohjaajilta, kuinka nuorisopalvelut toteuttavat liikennekasvatusta. Jatkotutkimuksena opinnäytetyölleni voisi olla, kuinka nuoret ovat kokeneet liikennekasvatuksen toteutumisen mopotallilla ja miten sitä voisi parantaa. Toinen jatkotutkimuksen aihe voisi olla, miten nuoret ovat kokeneet Pirkkalan mopotallin, sen hyödyt ja haitat. Kolmas jatkotutkimuksen aihe voisi olla, miten Pirkkalaan saisi perustettua moposuoran. Moposuora nousi kuitenkin

nuorten toiveesta esille ja sen toteutuminen hyödyntäisi kuitenkin monia ihmisiä ympäri Pirkanmaan.

Omaa oppimistanikin tämä prosessi tuki. Opin uudella tavalla aikatauluttamaan opiskeluni ja työnteon, opin nuorten käyttämästä sosiaalisesta mediasta paljon uusia puolia kyselylinkkejä jakaessani sekä opin erilaisia liikennekasvatus metodeja nuorisopalveluille opasta tehdessäni. Kokonaisuudessaan tämä oli hyvin opettavainen ja antoisa prosessi, jonka toivon hyödyntävän tilaajaa ja nuoria. Tärkeintä olisi nyt osoittaa nuorille, että heidän ääntensä on kuultu ja osallistuttaa heitä lisää tulevaa toimintaa toteuttaessa.

Lähteet

- Ajokortti-info. (2021). *Ajokortin hankkiminen. Mopoauton ajokortin hankkiminen*. Haettu 19.9.2022 osoitteesta <https://ajokortti-info.fi/fi/ajokortin-hankkiminen/mopoauton-ajokortin-hankkiminen>
- Ajokortti-info. (2022). *Ajokortin hankkiminen. Mopon ajokortin hankkiminen*. Haettu 19.9.2022 osoitteesta <https://ajokortti-info.fi/fi/ajokortin-hankkiminen/mopon-ajokortin-hankkiminen>
- Aluehallintavirasto. (n.d.). *Nuorten työpajatoiminta*. Haettu 21.9.2022 osoitteesta <https://avi.fi/tietoa-meista/tehtavamme/opetus-ja-kulttuuri/nuorisotoimi/nuorten-tyopajatoiminta>
- Gretschel, A. (2002). *Kunta nuorten osallisuusympäristönä. Nuorten ryhmän ja kunnan vuorovaikutussuhteen tarkastelu kolmen liikuntarakentamisprojektin laadunarvioinnin keinoin* [väitöskirja, Jyväskylän yliopisto]. <http://urn.fi/URN:ISBN:951-39-1286-8>
- Helin, R. (2016). *Onnistunut moniammatillinen yhteistyö terveysosiaalityöntekijöiden kirjoituksissa* [pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto] <https://urn.fi/URN:NBN:fi:uta-201605271690>
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2009). *Tutki ja kirjoita*. Tammi.
- Kaartinen, J. (2017). *Moottoripaja, moottoripajatoiminnan käsikirja*. Nuori kirkko ry. https://issuu.com/nuortenkeskus/docs/moottoripaja_issuu_versio
- Kiilakosti, T. (2008). Lapset ja nuoret kuntalaisina. Teoksessa A. Gretschel & T. Kiilakoski (toim.) *Lasten ja nuorten kunta* (ss. 8–20). Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 77.
- Kiilakoski, T. (2015). Nuorisotyön luonnetta ja merkitystä on kirkastettava. *Näkökulma*, 6. Nuorisotutkimusseura ry, nuorisotutkimusverkosto. https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/tiedostot/nakokulma06_nuorisotyn_luonnetaan_ja_merkityst_on_kirkastettava.pdf
- Kuntalaki 175/2019. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20150410>
- Laukkanen, T., Pekkarinen, E. & Vilmilä, F. (2018). Nuorisotutkimuksen etiikka. Teoksessa Kiilakoski, T. & Honkatukia, P. (toim.) *Miten tutkia nuoria ja nuorisotyötä* (ss. 75–97). Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 206.

- Lapsen oikeuksien sopimus.* (2016). Unicef. <https://www.unicef.fi/tyomme/lapsen-oikeudet/lapsen-oikeuksien-sopimus/lapsen-oikeuksien-sopimuksen-koko-teksti/>
- Lasten ja nuorten keskus ry. (n.d.-a). *Tietoa meistä.* Haettu 19.9.2022 osoitteesta <https://www.lastenjanuortenkeskus.fi/meista/tietoa-meista/>
- Lasten ja nuorten keskus ry. (n.d.-b). *Pajat aluettain.* Haettu 19.9.2022 osoitteesta <https://www.lastenjanuortenkeskus.fi/moottoripaja/pajat-alueittain/>
- Lasten ja nuorten keskus ry. (2021). *Moottoripajoilla keskustellaan nuorten kanssa liikenneturvallisuudesta.* <https://www.lastenjanuortenkeskus.fi/moottoripajoilla-keskustellaan-nuorten-kanssa-liikenneturvallisuudesta/>
- Leinonen, R. (12.12.2018). *Sisällön analyysi.* Spoken. Haettu 24.9.2022 osoitteesta <https://spoken.fi/sisallonanalyysi/>
- Liikenneturva, n.d. *Nuorten liikennekasvatus – Keinoja ja kanavia tavoittamiseen.* Haettu 19.9.2022 osoitteesta <https://www.liikenneturva.fi/liikenteessa/nuorten-liikennekasvatus/#d57c0b2b>
- Mannermaa, J. (11.9.2022). Mopomiittiin kokoontui satoja nuoria Tampereella – poliisi sai runsaasti ilmoituksia vaaratilanteista ja häiriöistä. *YLE.* <https://yle.fi/a/3-12618878>
- Markkanen, E.-L. (21.8.2020). Liikennekasvatus on tärkeä osa nuorisotyötä. *Liikennekasvatusuutiset.* <https://liikennekasvatusuutiset.fi/2020/08/21/liikennekasvatus-on-osa-nuorisotyota/>
- Nikoskinen, E. (2011) *Mopot ja mopoiilu – Tarkastelua ilmiöstä, sen merkityksestä ja asemasta nuoren elämässä.* Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus, julkaisu 4/2011. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-9245-12-6>
- Nivala, E. & Ryytänen, S. (2019). *Sosiaalipedagogiikka – Kohti inhimillisempää yhteiskuntaa.* Gaudeamus.
- Nuorisolaki 1285/2016. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>
- Nuorisokanuuna. (n.d.). *Materiaalipankki.* <https://www.nuorisokanuuna.fi/sites/default/files/materiaalipankki/2021-04/Kontiolahden%20Moposuora.pdf>
- Nuorisopalveluiden perussuunnitelma. (n.d.). *NUPS Nuorisotyön perussuunnitelma Pirkkala.* <https://www.pirkkala.fi/library/files/61b7263f475a6c0749ec48f3/Nups2021.pdf>

- Nuorisotilastot. (2021). *Kuntien nuorisotyö*. Haettu 7.11.2022 osoitteesta
<https://nuorisotilastot.fi/1131/visualisoinnit/kuntien-nuorisotyö/>
- Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. (2014). *Kehittämistyön menetelmät – Uudenlaista osaamista liiketoimintaan*. Sanoma Pro Oy.
- Opetushallitus. (n.d.). *Liikennekasvatus*. Haettu 19.9.2022 osoitteesta
<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/liikennekasvatus>
- Pirkkalan kunta. (n.d.-a). *Nuorisotyö*. Haettu 7.11.2022 osoitteesta
<https://www.pirkkala.fi/nuorisotyö>
- Pirkkalan kunta. (n.d.-b). *Strategia*. Haettu 7.11.2022 osoitteesta
<https://www.pirkkala.fi/strategia>
- Punkari, P. (13.9.2022). Levottomuuksia levisi jopa naapurikuntaan – Poliisi haluaa kitkeä mopomiittien aiheuttamat häiriöt Tampereella. *YLE*. <https://yle.fi/a/3-12621425>
- Reivinen, J. & Vähäkylä, L. (2013). *Ketä kiinnostaa? Lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytyminen*. Gaudeamus Oy.
- Ristikari, T. (2018). *Syrjäytymisen hinta – tutkimuksen keskeiset johtopäätökset* [lausunto THL/1856/4.00.02/2018]. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
<https://thl.fi/documents/10531/3794292/Syrj%C3%A4ytymisen+hinta.pdf/e70dd72f-43e9-41a7-8faf-7116fec0c452>
- Ruokonen, O. (2021). *Mopotalli nuorisotyön menetelmänä. Nuorten osallistaminen pienen kunnan mopotallitoiminnan kehittämisessä* [opinnäytetyö, Humanistinen ammattikorkeakoulu]. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202105189113>
- Sotkanet. (n.d.). *Tulostaulukko*. Tilastotietoja suomalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Haettu 7.11.2022
<https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/taulukko?indicator=s7YIsjbTMwQA®ion=szYpBwA=&year=sy5zAgA=&gender=t>
- Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi Ry. (n.d.). *Nuorisotyön ammattieettiset ohjeet*.
<https://nuorisoala.fi/nuorisotyön-ammattieettiset-ohjeet/>
- Suomen perustuslaki 731/1999. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>
- STM. (n.d.). *Syrjäytymisen ja köyhyyden ehkäiseminen*. Sosiaali- ja terveysministeriö. Haettu 7.11.2022 osoitteesta <https://stm.fi/syrjaytymisen-ja-koyhyden-ehkaisy>

- THL. (2022). *Nuorten syrjäytymisen ehkäisy*. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Haettu 30.9.2022 osoitteesta <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/hyvinvointi-ja-terveys/nuorten-syrjaytymisen-ehkaisy#syrjaytymisen>
- Traficom. (n.d.). *Toimitetut ajokortit koontiluokittain kuukausittain vuosina 2014–2022*. Tilastotietokanta. https://trafi2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/TraFi/TraFi__Ajokortit/030_ajok_tau_103.px/
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2009). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Tammi.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (2009). *Humanistisen, yhteiskuntatieteellisen ja käyttäytymistieteellisen tutkimuksen eettiset periaatteet ja ehdotus eettisen ennakoarvioinnin järjestämiseksi*. <https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/eettisetperiaatteet.pdf>
- Valtion neuvoston muutos ajokorteista 423/2011. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110423#L5P35>
- Vilkka, H. (2005). *Tutki ja mittaa*. Tammi.
- Vilkka, H. (2007). *Tutki ja mittaa*. Tammi.
- Vilkka, H. (2017). *Tutki ja mittaa*. Tammi.
- Ympäristöministeriö. (n.d.). *Mitä on kestävä kehitys?* Haettu 7.11.2022 osoitteesta <https://ym.fi/mita-on-kestava-kehitys>

Liite 1: Kyselylomakkeet

Kyselylomake nuorille:

Kyselylomake on tarkoitettu 13–20-vuotiaille pirkkalalaisille nuorille, jotka olisivat kiinnostuneita mopotallitoiminnasta. Pirkkalaan olisi tarkoitus perustaa mopotalli, jossa nuoret voivat esimerkiksi korjata omia mopojaan tai hengailla kavereiden kanssa ja siellä on aina aikuinen läsnä. Tällä kyselylomakkeella on tarkoitus selvittää, mitä te nuoret haluatte mopotallilta. Kyselylomakkeeseen vastaaminen tarkoittaa, että annat suostumuksen vastausten käyttöön. Vastaukset käsitellään anonyymisti, niistä ei voi tunnistaa, kuka on kyselyyn vastannut. Jokainen vastaus on arvokas, että saadaan Pirkkalaan teidän näköistänne ja toivomaanne toimintaa. Vastaaminen on täysin vapaaehtoista ja vie aikaa noin 5 minuuttia. Kiitos jo etukäteen!

1. Minkä ikäinen olet? 13–15/ 16–18/ 18–20
2. Onko sinulla mopokortti? Kyllä/ Ei vielä, mutta aion hankkia/ Ei ole, en osaa sanoa hankinto/ Ei ole, enkä hanki
3. Onko sinulla mopo tai mopoauto tai mönkijä? Kyllä/ Ei vielä, mutta aion hankkia/ Ei ole, en osaa sanoa hankinto/ Ei ole, enkä hanki
4. Asutko Pirkkalassa? Kyllä/ En -> Missä?
5. Haluatko mopotallin Pirkkalaan? Mopotalli on paikka, jossa voit viettää aikaa kavereiden kanssa mopoja korjaillen ja jossa on aina aikuinen läsnä. Kyllä/ En/ En osaa sanoa
6. Kävisitkö mopotallilla? Kyllä/ En/ En osaa sanoa
 - ➔ Jos vastaa ei: Miksi et kävisi mopotallilla? Ei kiinnosta/ Ei ole aikaa/ Ei ole kyytiä/ Muu: _____
 - ➔ Jos vastaa kyllä: Kuinka usein kävisit mopotallilla? Joka kerta, kun mahdollista/ Harvoin/ En osaa sanoa/ Muu: _____
7. Mitä haluaisit tehdä mopotallilla? Voit valita yhden tai useamman vaihtoehdon. Viettää aikaa kavereiden kanssa/ Korjata polkupyörää, mopoja, mopoautoa, mönkijää/ Korjata tai rakentaa yhteistä mopoja tai autoa/ Muu: _____
8. Kuinka usein mopotallin pitäisi olla auki? Kerran viikossa/ kaksi kertaa viikossa/ enemmän -> kuinka usein?
9. Minkälaisia välineitä mopotallilla olisi hyvä olla? Voit valita yhden tai useamman. Lenkkiavainsarja/ Hylsysarja/ Ruuvimeisselisarja/ Teline mopolle/ Huoltomatto/ Papukaijapihdit/ Sivuleikkuri/ Tunkki/ Paineilmakompura/ Kuusiokoloavaimia/ Porakone/ Muuta, mitä?
10. Mitä mopotallissa pitäisi olla (huonekalut, laitteet, sisustus, yms.)? Voit valita yhden tai useamman. Sohva/ Jääkaappi/ Kahvinkeitin/ Mikro/ TV/ Pöytä/ Muuta mitä?
11. Millaista toimintaa toivoisit mopotallilla olevan? Voit valita yhden tai useamman. Ohjausta mopon, mopoauton, mönkijän korjaukseen/ Vapaata oleskelua kavereiden kanssa/ Liikennekasvatusta/ Muuta mitä?
12. Mitä muuta toivoisit mopotallilta?
13. Missä päin Pirkkalaa mopotallin toivoisit olevan?
14. Millaisia muita palveluita mopoilun ympärille haluaisit?

Kyselylomake moottoripajatoiminnan vastaaville ohjaajille:

Hyvä moottoripajatoiminnan vastaavaohjaaja! Opiskelen Hämeen ammattikorkeakoulussa sosionomiksi (AMK) ja tämä kysely on osa opinnäytetyötäni. Opinnäytetyön tilaajana on Pirkkalan kunnan nuorisopalvelut. Kehittämistyön tavoitteena on saada tietoa, jonka avulla voidaan tulevaisuudessa kehittää moottoripajatoimintaa Pirkkalaan. Osallistuminen tähän kyselyyn on täysin vapaaehtoista, eikä kaikkiin kysymyksiin tarvitse vastata. Vastaamalla tähän kyselyyn annat luvan käsitellä vastaamiasi tietoja. Käsittelen vastaukset niin, että vastaajia ei voida tunnistaa. Vastaaminen vie aikaa noin 10 minuuttia ja kysymykset ovat pääsääntöisesti avoimia kysymyksiä. Kehittämistyö valmistuu keväällä 2023.

1. Minkä ikäisiä nuoria pajalla käy?
2. Mikä on moottoripajatoiminnassa yläikäraja?
3. Onko moottoripajatoiminta avointa kaikille vai suljettua? Jos toiminta on suljettua, niin miksi?
4. Kuinka usein moottoripajatoimintaa järjestetään? Kerran viikossa/ kaksi kertaa viikossa/ Muu: _____
5. Onko moottoripajatoiminta ohjattua? Kyllä/ Ei/ Muu: _____
6. Kuka ohjaa moottoripajatoimintaa?
7. Millaiset ovat moottoripajan aukioloajat?
8. Missä toimitte? Millaiset tilat ja välineet teillä on käytössänne?
9. Onko teillä moottoripajatoiminnassa nuorten kanssa yhteinen projekti vai korjailletteko vain nuorten omia kulkuneuvoja? Voit valita yhden tai useamman. Kyllä, meillä on yhteinen projekti/ Ei ole yhteistä projektia/ Korjailemme nuorten omia kulkuneuvoja/ Muu: _____
10. Onko teillä muuta toimintaa nuorten kanssa moottoripajalla kulkuneuvojen korjauksen tai yhteisen projektin lisäksi?
11. Tavoitatteko kohderyhmäännä ja millä keinoin?
12. Onko teillä yhteistyökumppaneja? Jos on, niin ketä?
13. Onko toiminnassa mukana vapaaehtoisia? Kyllä/ Ei
14. Yhteistyö Lasten ja nuorten keskus ry: n kanssa, mitä hyötyä on toimia heidän nimensä alaisuudessa? Onko siitä jotakin haittaa?
15. Liikennekasvatus on yksi moottoripajatoiminnan tavoitteista. Kuinka liikennekasvatus näkyy teidän toiminnassanne?
16. Viritättekö nuorten mopoja heidän kanssaan? Miksi viritätte tai miksi ette viritä?
17. Paljonko moottoripajan perustaminen vaatii rahaa?
18. Mistä rahoitus moottoripajatoimintaan tulee?
19. Kuinka paljon on moottoripajan kuukausikulut?
20. Mitä välineitä moottoripajalla tulisi olla?
21. Mitä moottoripajan perustamisessa on hyvä ottaa huomioon?
22. Mitä muuta moottoripajatoiminnassa tulisi ottaa huomioon?
23. Mitä kehittäisitte moottoripajatoiminnassanne?
24. Kuinka kestävä kehitys näkyy moottoripajatoiminnassanne?

Liite 2: Aineiston hallintasuunnitelma

Opinnäytetyön nimi: ”Rauhallinen paikka, missä mopot ei häiritse muita” Mopopaja – mitä se vaatii?

Opinnäytetyön tekijä(t): Iida Heinonen

1 AINEISTON HANKINNAN MENETELMÄT JA AINEISTON MUOTO

Opinnäytetyöhön aineisto hankittiin kahdella eri kyselylomakkeella. Ensimmäinen kyselylomake oli tarkoitettu Lasten ja nuorten keskus ry: n alla toimiville moottoripajojen vastaaville ohjaajille ja toinen kysely oli tarkoitettu Pirkkalan kunnan nuorille, jotka olisivat mahdollisia mopopajan käyttäjiä. Analysoitava aineisto oli tekstiä ja käsiteltiin sen niin, että vastaajia ei voi tunnistaa. Opinnäytetyössä ei kerätty henkilötietoja, joka ilmoitettiin vastaajille kyselylomakkeen yhteydessä.

2 AINEISTOJEN SÄILYTYS OPINNÄYTETYÖPROSESSIN AIKANA

Opinnäytetyön tutkimusaineisto tallennetaan ja säilytetään opinnäytetyöprosessin aikana opiskelijan henkilökohtaisella OneDrive: llä, joka on salasanan takana. Opinnäytetyön aineistoa pääsee käsittelemään vain opiskelija itse.

3 AINEISTOJEN KÄSITTELY OPINNÄYTETYÖN VALMISTUTTUA

Opinnäytetyössä kerättyä aineistoa käytetään vain tässä opinnäytetyössä ja tutkimuksessa. Opinnäytetyön tilaaja ei saa aineistoa haltuunsa. Opinnäytetyön valmistumisen jälkeen aineisto tuhotaan 1 vuoden kuluttua opinnäytetyön hyväksymispäivästä. Tähän asti aineistoa säilytetään tutkimuseettisiä periaatteita noudattaen ja niin, että aineisto on vain tutkijan/ opiskelijan saavutettavissa.